

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN

OMGEVINGSVISIE VIJFHEERENLANDEN

Nota van beantwoording zienswijzen

27 oktober 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Behandeling zienswijzen	4
Beantwoording zienswijzen	5
Zienswijze 1: Inwoner 1	5
Zienswijze 2: Dorp Stad en Land	6
Zienswijze 3: Inwoner 2	8
Zienswijze 4: Cumela	9
Zienswijze 5: Historische Vereniging 'Het land van Brederode'	10
Zienswijze 6: Waterschap Rivierenland	11
Zienswijze 7: De Polder Ontwikkeling B.V.	12
Zienswijze 8: Inwoner 3	13
Zienswijze 9: Utrechts Landschap en Natuur en Milieufederatie Utrecht	16
Zienswijze 10: Adviesraad Sociaal Domein Vijfheerenlanden	30
Zienswijze 11: Elti B.V. en Autobedrijf Van Zessen	31
Zienswijze 12: G.J. Versluis machineverhuur B.V.	32
Zienswijze 13: Apenkooi Events	33
Zienswijze 14: Paardenmarktcomité Vianen	34
Zienswijze 15: Gemeente Nieuwegein	35
Zienswijze 16: LTO Noord	36
Zienswijze 17: Lekstede wonen	44
Zienswijze 18: Inwoner 4	45
Zienswijze 19: Inwoner 5	46

Zienswijze 20: Oasen	51
Zienswijze 21: GGD regio Utrecht.....	52
Zienswijze 22: Natuur- en vogelwacht Vijfheerenlanden.....	58
Zienswijze 23: Inwoner 6.....	60
Zienswijze 24: Inwoner 7.....	61
Zienswijze 25: Provincie Utrecht	64

Inleiding

De omgevingsvisie is opgesteld voor het grondgebied van de gemeente Vijfheerenlanden. De visie beschrijft de hoofdlijnen en toekomstrichting voor het beheer, het gebruik en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in de gemeente Vijfheerenlanden. Eén verhaal voor de ruimtelijke toekomst van Vijfheerenlanden over mogelijkheden om te wonen, werken, recreëren, ondernemen, maar ook op een gezond, duurzaam en veilig leefklimaat. De omgevingsvisie vormt het kader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, toekomstig beleid en het omgevingsplan. Ten behoeve van de omgevingsvisie is een (plan)Omgevingseffectrapportage opgesteld.

De ontwerp omgevingsvisie heeft ter inzage gelegen van 11 mei tot 22 juni 2023. Er zijn 25 zienswijzen ingediend, door inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers(organisaties) en overheden. Nagenoeg alle thema's die aan bod komen in de omgevingsvisie worden in de zienswijzen aangehaald. Het abstractieniveau van de omgevingsvisie is vaak onderwerp van zienswijzen. Daarnaast de ruimte die nodig is voor de verschillende opgaven.

Behandeling zienswijzen

Bij de behandeling van de zienswijzen is als uitgangspunt genomen: inzet op verduidelijking van de visie, met behoud van het strategische karakter. In de nota van beantwoording zijn drie typen reacties gegeven:

- Advies aan de gemeenteraad is om de omgevingsvisie niet aan te passen. Hierop wordt een toelichting gegeven.
- Advies aan de gemeenteraad is om de omgevingsvisie aan te passen naar aanleiding van de zienswijze. Hierop wordt een toelichting gegeven en er wordt een tekstvoorstel gegeven voor de aanpassing. Het gaat hierbij onder andere om de thema's cultuurhistorie, recreatie en evenementen, mobiliteit en duurzaamheid;
- Een aantal zienswijzen is aan de gemeenteraad voorgelegd middels een opiniërende notitie. De bespreking heeft plaatsgevonden in de Commissie RWD op 24 oktober j.. Het gaat om de onderwerpen klimaatadaptatie en gezondheid. De reactie van de gemeenteraad is verwerkt in de beantwoording van deze zienswijzen.

Beantwoording zienswijzen

Zienswijze 1: Inwoner 1

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
1.1	Verzoek om gelijke spelregels voor vergunningsvrij bouwen in beschermd stadsgezicht Vianen als voor de andere woningen. Omdat de meeste aanbouwen, verbouwen of zonnepanelen geen effect hebben op het beschermd stadsgezicht.	Het detailniveau van deze specifieke vraag heeft geen betrekking op de ontwerp omgevingsvisie. De volgende reactie is inmiddels verzonden naar de indiener: Bij vergunningverlening wordt de beleidsregel zonnepanelen van de Rijksdienst voor het cultureel erfgoed gebruikt. Daarnaast worden alle aanvragen zonnepanelen voor de binnenstad in de commissie ruimtelijke kwaliteit en erfgoed besproken. Veelal worden ook locatiebezoeken afgelegd. Er is altijd sprake van maatwerk als het gaat om zonnepanelen op beschermde panden. Als men over een specifieke casus zou willen hebben dan kan men contact opnemen via omgevingsloket@vijfheerenlanden.nl . Het Rijk bepaalt de vergunningplicht van bijbehorende bouwwerken binnen en buiten beschermd Stads-Dorpsgezicht. Dit is verder niet aan de gemeente.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 2: Dorp Stad en Land

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
2.1	<p>Omgevingskwaliteit is meer dan alleen een gezonde en veilige leefomgeving. Dit komt onvoldoende in de visie naar voren. Een korte toevoeging of uitleg dat Omgevingskwaliteit in ieder geval ook gaat over: "cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap" wordt nu echt gemist. In de toelichting van de OW wordt Omgevingskwaliteit geduid als; 'het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.'</p>	<p>In de begrippenlijst kan de geformuleerde definitie van omgevingskwaliteit opgenomen worden. Naast opnemen in begrippenlijst is het dan ook goed om dit elders in de tekst op te nemen. Bv op p. 31 of p. 69 waar omgevingskwaliteit aan de orde is. De kwaliteiten van natuur en landschap zijn overigens ook als basiswaarden aangemerkt binnen de visie. Dit komt tot uitdrukking in de waardenkaart. Daarin is ook aandacht besteed aan de cultuurhistorische waarden. Zo staan bijvoorbeeld de (verdwenen) kastelen op deze kaart. Overigens is dit op hoofdlijnen, in aansluiting op het schaalniveau van de Omgevingsvisie. Meer gedetailleerd is het uitgewerkt in de Landschapsvisie en de Cultuurhistorische waardenkaart. In paragraaf 3.2 wordt ook naar deze laatste kaart verwezen als beoordelingskader. Voor de architectonische kwaliteiten heeft de gemeente de nota Ruimtelijke kwaliteit en Erfgoed en de beeldkwaliteitsplannen. De omgevingsvisie heeft een te hoog schaalniveau om specifiek iets te zeggen over de architectonische kwaliteit van een buurt of gebouw, maar in deze nota's is en wordt dat verder uitgewerkt.</p>	<p>In de begrippenlijst (blz 74 ontwerp omgevingsvisie) de geformuleerde definitie van omgevingskwaliteit opnemen:</p> <p>Omgevingskwaliteit : Het begrip Omgevingskwaliteit volgt uit de maatschappelijke doelstellingen van de Omgevingswet. Naast een veilige en gezonde fysieke leefomgeving is ook 'het bereiken en in stand houden van een Goede Omgevingskwaliteit' toegevoegd als centrale doelstelling. Dit betreft, naast een gezonde en veilige leefomgeving, het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.</p> <p>Daarnaast op blz 31 ontwerp omgevingsvisie de alinea: In een gezonde leefomgeving zijn voldoende mogelijkheden om te bewegen, sporten en spelen, elkaar te ontmoeten (zie hiervoor "De leefomgeving stimuleert een positieve gezondheid") in een omgeving met een goede omgevingskwaliteit.</p> <p>Aanvullen met de volgende zin: Naast een veilige en gezonde fysieke leefomgeving betreft dit tevens het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.</p> <p>Op blz 69 ontwerp omgevingsvisie, onder kopje De Omgevingswet, de tweede bullit: Beschermen: het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.</p> <p>Aanvullen met de volgende tekst: Dit betreft het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
2.2	Wat onder ruimtelijke kwaliteit verstaan wordt is niet echt duidelijk uit de visie op te maken. Een suggestie wordt gedaan om de alinea over duurzame leefomgeving met een korte zin uit te breiden: Wij koesteren de karakteristieken van onze gemeente en de herkenbaarheid van onze kernen en hebben aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit van inrichting en bebouwing van ons grondgebied	In de alinea over duurzame leefomgeving (blz. 14 ontwerp omgevingsvisie) kan de geformuleerde tekst opgenomen worden.	<p>In de alinea over duurzame leefomgeving (blz. 14 ontwerp omgevingsvisie) de geformuleerde tekst opnemen:</p> <p>Een duurzame leefomgeving. ...Daarnaast zijn we een aantrekkelijke, groene en rustige gemeente met grote natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Dat is een belangrijke basis van onze identiteit. Wij willen onze kwaliteiten behouden, benutten en versterken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Aanpassen naar: Daarnaast zijn we een aantrekkelijke, groene en rustige gemeente met grote natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Wij koesteren de karakteristieken van onze gemeente en de herkenbaarheid van onze kernen en hebben aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit van inrichting en bebouwing van ons grondgebied. Dat is een belangrijke basis van onze identiteit. Wij willen onze kwaliteiten behouden, benutten en versterken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.</p>

Zienswijze 3: Inwoner 2

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
3.1	De Lek-zone uiterwaarden van Ameide tot Vianen zijn nog redelijk gaaf. Dit is voor een belangrijk deel NNN gebied. Vrijwel alle bewoners (15 van de 16) pleiten ervoor de unieke kwaliteit (kernwaarde) van dit gebied te behouden en verrommeling door verstorende uitbreiding van de campings te voorkomen.	Wij onderschrijven deze zienswijze en dit is verwoord in de omgevingsvisie op blz 26 ontwerp omgevingsvisie staat onder 'Wat we willen bereiken' t.a.v. recreatie in het buitengebied: We willen ruimte bieden aan toeristisch recreatieve ontwikkelingen die passen bij onze waarden. Dat betekent dat we vooral kansen zien voor kleinschalige recreatie passend in ons rustige, prachtige buitengebied. We staan geen grootschalige vakantieparken, dagrecreatie of horeca toe. Voorwaarde voor (recreatieve) ontwikkelingen is dat zorgvuldig omgegaan wordt met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
3.2	Verder pleiten wij er voltallig voor ook het stuk dijk tussen Lexmond en Vianen (Kortenhoevensedijk) met het oog op lawaaioverlast en verkeersveiligheid vrij te houden van niet-bestemmingsverkeer. Een grootschalig huisjesterrein zal deze overlast en onveiligheid alleen maar doen toenemen.	Op blz 26 ontwerp omgevingsvisie staat onder 'Wat we willen bereiken' t.a.v. recreatie in het buitengebied: We willen ruimte bieden aan toeristisch recreatieve ontwikkelingen die passen bij onze waarden. Dat betekent dat we vooral kansen zien voor kleinschalige recreatie passend in ons rustige, prachtige buitengebied. We staan geen grootschalige vakantieparken, dagrecreatie of horeca toe. Voorwaarde voor (recreatieve) ontwikkelingen is dat zorgvuldig omgegaan wordt met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Deze uitgangspunten worden voldoende geborgd in het recreatiebeleid.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
3.3	Daarnaast moeten ons inziens lawaaiërende recreatieve sporten als waterscooters geweerd worden uit de hele Lek-zone (van Ameide tot Vianen).	De Lek valt onder de bevoegdheid van Rijkswaterstaat. Zij hebben een Regeling snelle motoren Rijkswateren. Hier vallen ook waterscooters onder. De Lek is daarbij een aangewezen water waar snelle motoren gebruik van mogen maken.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 4: Cumela, Brancheorganisatie voor groen, grond en infra

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
4.1	Middels deze zienswijze verzoeken wij u, om het bestaansrecht van onze (lid-)bedrijven te erkennen	Met de zienswijzen is aandacht gevraagd voor de cumela-bedrijvigheid in de gemeente. Wij erkennen het bestaansrecht van dit type bedrijven in onze gemeente. In de uitwerking van de visie richting beleid en omgevingsplan zal voor deze vorm van bedrijvigheid aandacht zijn. Deze visie leent zich echter niet voor het doen van concrete uitspraken hierover.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.2	Middels deze zienswijze verzoeken wij u, om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving.	De gemeente stelt in de omgevingsvisie geen omgevingswaarden vast. In de uitwerking van de visie richting beleid en omgevingsplan zal aandacht zijn voor inpassing aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de Cumela bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving, bijvoorbeeld bij de uitwerking van het genoemde punt op blz 34 ontwerp omgevingsvisie: Om te borgen dat bedrijfsactiviteiten geen overlast of risico's vormen voor omliggende woningen gaan we beleid opstellen over milieuzonering. Deze visie leent zich niet voor het doen van concrete uitspraken hierover.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.3	Wij vragen u om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging, ook in het buitengebied, mogelijk te maken.	Met de zienswijzen is aandacht gevraagd voor de cumela-bedrijvigheid in de gemeente. In de uitwerking van de visie richting beleid en omgevingsplan zal voor deze vorm van bedrijvigheid aandacht zijn. Deze visie leent zich echter niet voor het doen van concrete uitspraken hierover.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.4	Een belangrijk kenmerk is de vestigingsplaats van de cumelabedrijven in het buitengebied. Door cumelabedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen. Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn vaak niet op de machines berekend en het werk is veelal in het buitengebied. Zo worden onnodige verkeersbewegingen voorkomen.	Een goede bereikbaarheid en verkeerveiligheid vinden wij van groot belang. Bij verplaatsing, vestiging en/of uitbreiding van bedrijfslocaties zijn dit belangrijk aandachtspunten die worden meegenomen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.5	Cumelabedrijven in de gemeente Vijfheerenlanden zijn ook deels gevestigd in de bebouwde kom op daartoe bestemde bedrijfslocaties. Van belang hierbij, is dat er een goede bereikbaarheid is van de bedrijfslocaties voor groot materieel. Ook dienen de plaatsen waar werk uitgevoerd wordt in de gemeente goed bereikbaar te zijn. Ontsluitingswegen in en rondom de gehele gemeente dienen daarom goed bruikbaar te zijn voor het materieel van onze leden.	Als gemeente Vijfheerenlanden herkennen wij deze uitdaging. In de omgevingsvisie is aandacht voor verkeersveiligheid en het oplossen van knelpunten. Bij de uitwerking hiervan (zie diverse punten onder Hoe gaan we dat doen?) wordt ingezet op het waar mogelijk scheiden van verkeersstromen en zo min mogelijk landbouwverkeer op de openbare wegen. Ook in de landbouwvisie, die binnenkort wordt vastgesteld, is aandacht voor bereikbaarheid en verkeersveiligheid.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4.6	Er zijn diverse thema's c.q. aspecten, zoals voormeld, welke specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven en redelijkerwijs erkend dan wel betrokken dienen te worden in de visie (en bij de verdere uitwerking van instrumenten in het kader van de Omgevingswet).	Met de zienswijzen is aandacht gevraagd voor de cumela-bedrijvigheid in de gemeente. Wij erkennen het bestaansrecht van dit type bedrijven in onze gemeente. In de uitwerking van de visie richting beleid en omgevingsplan zal voor deze vorm van bedrijvigheid aandacht zijn. Deze visie leent zich niet voor het doen van concrete uitspraken hierover.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 5: Historische Vereniging 'Het land van Brederode'

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
5.1	Het is belangrijk dat het Oude Stadhuis als lokale cultuurdrager behouden blijft, met een verhuizing van het Stedelijk Museum richting het Oude Stadhuis, als een belangrijke optie om in de Omgevingsvisie op te nemen bij de 'aanbevelingen', te weten 'het versterken van de cultuurhistorische waarden' van de gemeente Vijfheerenlanden, i.c. het beschermd stadsgezicht Vianen.	De beslissing over de toekomstige functie van het stadskantoor Vianen hoort niet thuis in de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
5.2	De betreffende beleidsadviezen van het adviesbureau voor archeologie en cultuurhistorie RAAP, zoals geformuleerd in de Historische Waardenkaart, definitief overnemen in de Omgevingsvisie. Concreet betreft het de handreikingen m.b.t. de ruimtelijke ontwikkeling van de historische landschappen en de adviezen voor een instandhoudingsbeleid voor karakteristieke objecten.	Dergelijke uitwerking voert te ver voor het abstractieniveau van de Omgevingsvisie. Dit zal nadere uitgewerkt worden via beleid en zo nodig vertaald worden naar regels in het Omgevingsplan.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
5.3	Benoem in het kader van de erfgoedvisie de waardevolle gebieden en de karakteristieke objecten in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, ten einde cultuurhistorie ook écht een factor te laten zijn bij het plannen van de ruimtelijke inrichting.	Deze zijn benoemd en aangegeven op de waardenkaart, zie H4 blz 41 e.v. ontwerp omgevingsvisie. Een verdere uitwerking en detaillering past niet binnen het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Dit zal nadere uitgewerkt worden via beleid en zo nodig vertaald worden naar regels in het Omgevingsplan.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 6: Waterschap Rivierenland

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
6.1	Graag zien wij in de paragraaf 3.9. onder subkopje 'waterveiligheid', naast de verwijzing naar de kans op overstromingen vanuit de Lek, ook een expliciete verwijzing naar de risico's voor de buitendijkse gebieden van de Linge en het Merwedekanaal.	Het niet benoemen van de buitendijkse gebieden van de Linge en het Merwedekanaal is een omissie. Dit zal aangepast worden.	In paragraaf 3.9, onderdeel 'Wat speelt er?' de tekst onder het kopje veiligheid: Onze gemeente heeft een middelgrote kans op overstroming vanwege de ligging aan de Lek en dijkring 16. Aanvullen met: Daarnaast zijn er risico's voor de buitendijkse gebieden van de Linge en het Merwedekanaal.
6.2	Wij willen u ten zeerste adviseren om ook een uitspraak te doen over de wenselijkheid van buitendijks ontwikkelen. Water en bodem leidend te laten zijn in de ruimtelijke ontwikkelingen en u zich aan te sluiten bij het standpunt van het waterschap om in principe geen medewerking te verlenen aan buitendijkse (Lek, Linge en Merwedekanaal) stedelijke uitbreidingen. Onze suggestie is om dit als aanvullend punt op te nemen in paragraaf 3.1 onder "Hoe gaan we dat doen?".	Tijdens een opiniërende bestuurlijke bijeenkomst (Commissie RWD van 24 oktober 2023) is hier over gesproken. Hieruit komt naar voren dat een meerderheid van de gemeenteraad geen totaal verbod op alle buitendijkse ontwikkelingen wil. Als voorbeelden worden genoemd (vervangende) nieuwbouw van schuurtjes en recreatieve bebouwing zoals stacaravans. Per initiatief moet bekeken worden of het toelaatbaar is. Zowel vanuit het waterschap als vanuit het Rijk worden regels gesteld over buitendijkse ontwikkelingen, deze zijn hierbij uitgangspunt. De raad heeft daarbij overwogen dat de inwoners zelf dit een risico kan afwegen en nemen.	In paragraaf 3.9 onderdeel 'Wat willen we bereiken?' de tekst onder het kopje veiligheid aanvullen met: Zowel vanuit het waterschap als vanuit het Rijk worden regels gesteld over buitendijkse ontwikkelingen, deze zijn uitgangspunt bij initiatieven. Dit houdt in dat er weinig tot geen ruimte is voor buitendijkse ontwikkelingen. Echter, we zullen niet per definitie ook alle kleine buitendijkse ontwikkelingen verbieden. Hierbij moet gedacht worden aan (vervangende) nieuwbouw van schuurtjes en recreatieve bebouwing zoals stacaravans. Per initiatief moet bekeken worden of het toelaatbaar is.
6.3	Onder 3.4 "we zetten in op duurzame bereikbaarheid" spreekt u goede ambities uit om dit te versterken. U geeft aan samen met de regiopartners hieraan te willen werken. De provincie noemt u hierin expliciet als partner. In onze ogen vergeet u hier het waterschap te noemen.	Dit is inderdaad een omissie, die wij zullen herstellen.	Op blz 22 ontwerp omgevingsvisie de tekst: Wij vinden een veilig en aantrekkelijk fietsklimaat belangrijk. Met name voor het overbruggen van langere afstanden op de fiets, willen we een aantal doorgaande, zogenoemde snelfietsroutes realiseren. Dit doen we in samenwerking met de provincies. Als volgt aan te passen: Wij vinden een veilig en aantrekkelijk fietsklimaat belangrijk. Met name voor het overbruggen van langere afstanden op de fiets, willen we een aantal doorgaande, zogenoemde snelfietsroutes realiseren. Dit doen we in samenwerking met de provincie en het waterschap.

Zienswijze 7: De Polder Ontwikkeling B.V.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
7.1	Bij de ontwikkeling Slagboom heeft uw gemeente te kennen gegeven rekening te willen/moeten houden met een verdere uitbreiding richting het noorden (fase 2). Nu blijkt hier in de Ontwerp Omgevingsvisie geen woord over beschreven. Wij zouden willen pleiten om de Omgevingsvisie aan te passen op dit onderdeel en ruimte te bieden voor dit zoekgebied.	Het door indiener bepleite zoekgebied voor een verdere uitbreiding naar het noorden van de ontwikkeling Slagboom ligt binnen de, in de provinciale omgevingsverordening opgenomen, bufferzone stiltegebied en de stille kern (zie figuur 7 in paragraaf 5.1). Het ontwikkelen van woningen is in deze zones niet zondermeer mogelijk. Daarom is dit gebied in de visiekaart uitgesloten als voor woningbouw potentieel te ontwikkelen gebied. In 5.1. Relatie met de plan-OER wordt deze keuze toegelicht. In paragraaf 5.2. Ontwikkelen buiten de zoekgebieden wordt beschreven hoe om te gaan met gebieden waar de wens bestaat om (bijvoorbeeld) woningen te bouwen, die op de visiekaart niet opgenomen zijn. Specifiek voor het hier bepleite zoekgebied geldt: Wil de gemeente woningbouw toestaan in een stiltegebied, dan zal de provincie af moeten wijken van de provinciale verordening en zullen de grenzen van het stiltegebied aangepast moeten worden. Wil zij hieraan meewerken, dan is een ontwikkeling in dit gebied niet uitgesloten.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
7.2	In de Ontwerp Omgevingsvisie is ons onduidelijk op basis van welke overwegingen (zowel maatschappelijk, landschappelijk als stedenbouwkundig) de keuzes voor de zoekgebieden zijn gemaakt, behalve dat wordt verwezen naar de provinciale verordening en de kernrandzone. Het zoekgebied waar wij voor pleiten is tevens gelegen in deze kernrandzone.	Zie reactie op zienswijze 7.1.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 8: Inwoner 3

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
8.1	Aanbeveling 1a: Globaal in beeld te brengen: Het gewenste aantal inwoners per voorzieningendorp en woondorp (resp. wijk) van nu tot in 2040.	Het benoemen van een doelstelling qua aantal inwoners is niet goed mogelijk, omdat onduidelijk is waar deze doelstelling op gebaseerd zou moeten worden en de mogelijkheid om te sturen op het aantal inwoners bij de gemeente ontbreekt. De gemeente stelt samen met de inwoners van de dorpen dorps(woon)visies op voor alle dorpen (uitgezonderd Vianen, Leerdam en Meerkerk, voor deze kernen worden gebiedsvisies opgesteld). In deze dorps(woon)visies wordt de gewenste ontwikkelingsmogelijkheden en -richtingen van het dorp beschreven, samen met de inwoners.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.2	Aanbeveling 1b: Globaal in beeld te brengen: De demografische ontwikkeling per dorpskern vanaf heden tot 2040.	Ook hier geldt dat de dorps(woon)visie ontwikkelingsmogelijkheden en -richtingen aangeven. De demografische ontwikkeling is echter geen op zichzelf staande ontwikkeling, maar sterk afhankelijk van de woningbouwontwikkeling. Bouwen van betaalbare woningen voor jonge gezinnen leidt tot een andere demografische ontwikkeling dan het bouwen van vrijstaande woningen in de hogere prijsklasse.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.3	Aanbeveling 1c: Globaal in beeld te brengen: Het daarvoor benodigde aantal woningen (indicatief), totaal en bij een continue bouwstroom.	Het in beeld brengen van het benodigde aantal woningen (indicatief), totaal en bij een continue bouwstroom past niet bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Daarbij zijn we als gemeente voor de woningbouwontwikkeling sterk afhankelijk van de mogelijkheden binnen de bestaande kern en de uitbreiding die is toegestaan op grond van het provinciaal omgevingsbeleid. Daarbij proberen wij aan te sluiten (bijvoorbeeld in de dorps(woon)visies) bij de woningbehoefte die uit de dorpen zelf naar voren komt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.4	Aanbeveling 2: In elke kern dient z.s.m. een continue bouwstroom op gang te worden gebracht. Daarvoor is een proactieve rol van de gemeente onmisbaar.	Wij delen de opvatting van de inspreker dat in het ideale geval in iedere kern ieder jaar een beperkt aantal woningen wordt toegevoegd. In de praktijk is dit echter niet realiseerbaar, ook niet bij een proactieve rol van de gemeente. Projecten zijn niet altijd - zonder grote kostenconsequenties- op te knippen in kleinere deelprojecten. De ontwikkeling van projecten loopt niet altijd volgens planning, waardoor soms projecten gelijktijdig tot ontwikkeling komen, waar dit eerder niet gedacht was. In sommige kernen moeten eerst bedrijfsverplaatsingen plaatsvinden voordat er gebouwd kan worden etc. De inzet van de gemeente is wel om woningbouw enigszins gelijkmatig in de tijd te spreiden, ook vanwege de opnamecapaciteit van de markt. Maar zoals aangegeven, dit wordt niet altijd bereikt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.5	Aanbeveling 3: In de voorzieningenkern Lexmond een extra woningbouwimpuls te realiseren, met het oog op versterking van het draagvlak.	Het omgevingsbeleid van de provincie Utrecht staat het bouwen van maximaal 50 woningen in kernrandzones van dorpen toe. Hierbij moet aangetoond worden dat dit noodzakelijk is om de vitaliteit van de kern te waarborgen. Daarom stelt de gemeente samen met de inwoners van de dorpen dorps(woon)visies op voor alle dorpen (voor Vianen, Leerdam en Meerkerk worden gebiedsvisies opgesteld), dus ook voor Lexmond. Wij zetten, zoveel als mogelijk is binnen het omgevingsbeleid van de provincie, in op extra woningbouw in kleinere dorpen, ook in Lexmond.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
8.6	Aanbeveling 4a: Meerkerk. Na de Weide II zou wellicht tussen de bebouwing aan de Bazeldijk en de strook bedrijven langs de A27, verdere woningbouwontwikkeling kunnen plaatsvinden. Wellicht is een locatie aansluitend aan de kern aan de noordzijde van Lakerveld / Merwedekanaal nog een mogelijkheid.	De gemeente is gestart met het opstellen van de gebiedsvisie Meerkerk. Hierin wordt integraal, met inwoners en andere belanghebbenden, gekeken worden naar de gewenste ontwikkelingen in Meerkerk voor de komende 10-15 jaar. De door u benoemde punten zullen hierbij aan bod komen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.7	Aanbeveling 4b: Lexmond. Het lijkt logisch op beide uitbreidingsmogelijkheden nr. 23 (west) en nr. 24 (noordoost) z.s.m. gelijktijdig in te zetten... Wellicht kan t.z.t. nog extra ruimte voor woningbouw worden gecreëerd door verplaatsing van bedrijven van de Ambachtsweg naar de zuidzijde van de Nieuwe Rijksweg. Daarvoor zou dan extra schuifruimte in een groene omgeving moeten worden gevonden.	De gemeente is gestart met het opstellen van dorps(woon)visies. Lexmond is één van de visies waar nog dit jaar mee gestart wordt. Hierin zal integraal, met inwoners en andere belanghebbenden, gekeken worden naar de gewenste ontwikkelingen in Lexmond voor de komende 10-15 jaar. De door u benoemde punten zullen hierbij aan bod komen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.8	Aanbeveling 4c: Nieuwland. Een integrale visie met een concreet perspectief voor zowel wonen als voor een oplossing van het verkeersprobleem van Nieuwland mag niet ontbreken.	De gemeente is gestart met het opstellen van dorps(woon)visies. Nieuwland is één van de visies waar nog dit jaar mee gestart wordt. Hierin zal integraal, met inwoners en andere belanghebbenden, gekeken worden naar de gewenste ontwikkelingen in Nieuwland voor de komende 10-15 jaar. De door u benoemde punten zullen hierbij aan bod komen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.9	Aanbeveling 5: De ontwikkeling van een omvangrijk regionaal bedrijventerrein te heroverwegen en af te zien van de ambitie 'Ruimte te geven aan zware bedrijven'. Vanwege werkgelegenheid niet noodzakelijk en vanwege ongunstige impact ongewenst.	De regio U10 behoort al jaren tot de sterkste economische regio's. Dat trekt nieuwe bedrijven naast de groei van bestaande lokale en regionale bedrijven. Dat vraagt ruimte, zowel fysiek als planologisch. Fysiek in de vorm van nieuw te ontwikkelen werklandschappen en planologisch via de planregels. Zoals in de ontwerp-omgevingsvisie is opgenomen zal bij nieuw te vestigen bedrijvigheid rekening worden gehouden met een goede verhouding tussen de aspecten rust-reuring-rumoer. Met 'rust-reuring-rumoer' is bedoeld te zeggen dat sommige bedrijvigheid zich uitstekend leent voor menging met rust (wonen), zoals thuisberoepen, zzp-ers die vanuit huis werken, enz. Weer andere vormen dragen bij aan reuring (denk bv aan de centra van Leerdam of Vianen, met de aanwezige horeca of de winkelcentra in Meerkerk, Lexmond en Ameide). En er zijn vormen van bedrijvigheid waarbij wonen in de nabijheid niet kan door het rumoer dat door bedrijvigheid wordt veroorzaakt. Bij het bepalen van rust-reuring-rumoer-verhouding gelden de formele toetsingsaspecten zoals geluid en verkeer, maar ook geur en veiligheidsrisico's. Aspecten die van belang zijn voor de afstand tussen wonen en werken en die mede bepalen of het mengen van werken en wonen tot de mogelijkheden behoort.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie
8.10	Aanbeveling 6: Bestaande werkgelegenheid in de kleinere kernen te faciliteren door bij de groene omgeving passende uitbreiding van bedrijven, bijv. schuifruimte in Lexmond.	Zowel de omgevingsvisie op hoofdlijnen als de 'economische visie Vijfheerenlanden' en de visie 'van bedrijventerreinen naar werklandschappen' hebben aandacht voor het belang van een gezonde werkgelegenheid. In de onder handen zijnde dorps(woon)visies is dit een thema.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
8.11	Aanbeveling 7: De kwaliteit van de ongeschonden uiterwaarden van Ameide tot Vianen behouden. Deze uiterwaarden op de zg. Waardenkaart aan te geven.	De uiterwaarden zijn op de waardenkaart weergegeven als Natte land van Lek en Linge. Deze worden beschreven in 4.3 blz 47 van de ontwerp omgevingsvisie. Nagenoeg de gehele uiterwaarde heeft de status van Natuur Netwerk Nederland en een deel van de uiterwaarden bij Ameide valt binnen het Natura 2000 gebied (zie figuur 7 blz. 54 ontwerp omgevingsvisie). Hiermee hebben de uiterwaarden een beschermde status.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
8.12	Vanuit de gedachte dat voldoende woningen de hoeksteen vormen voor vitale dorpsgemeenschappen verdient woningbouw in alle kernen prioriteit.	In het collegeprogramma (2022-2026 Samen zijn wij Vijfheerenlanden. Betrokken en betrouwbaar) is wonen benoemd als leidend thema voor de ontwikkeling van de gemeente. Dat is ook de reden waarom het onderwerp 'We bouwen woningen naar behoefte' als eerste genoemd wordt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 9: Utrechts Landschap en Natuur en Milieufederatie Utrecht

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.1	Bodem en water worden nog onvoldoende als leidende principes vertaald in de hele omgevingsvisie.	Tijdens een opiniërende bestuurlijke bijeenkomst (Commissievergadering RWD van 24 oktober 2023) is hier over gesproken. Belangrijke vraag is of de meest ongeschikte gebieden (laag gelegen, weinig waterbergend vermogen) op voorhand uitgesloten worden voor o.a. woningbouw en werklandschappen of wordt juist op projectniveau ingezet op bodem en water sturend? Dat kan door klimaat-adaptief inrichten als voorwaarde te stellen. Een meerderheid van de gemeenteraad kiest voor het laatste: op inrichtingsniveau bodem en water sturend een leidend principe laten zijn.	<p>In paragraaf 3.9 onder 'Wat willen we bereiken?' onder Veiligheid staat: Samen met onze veiligheidspartners werken we aan een leefomgeving met zo min mogelijk veiligheidsrisico's. Vroegtijdig in het proces nemen we het veiligheidsaspect mee, zodat de inrichting kan bijdragen aan het zoveel mogelijk voorkomen, beperken en vertragen van risico's.</p> <p>Deze tekst aanvullen met: Bij ruimtelijke inrichting hanteren we daarom het uitgangspunt 'bodem en water sturend'. Op voorhand sluiten wij echter, op basis van dit principe, geen gebieden uit voor woningbouw/ werklandschappen. Belangrijkste reden hiervoor is, dat we dan in Vijfheerenlanden geen enkele geschikte uitbreidingslocatie hebben, waardoor onze woningbouwopgave niet te realiseren is. We geven invulling aan het begrip 'bodem en water sturend' door het stellen van bindende voorwaarden aan klimaat adaptieve inrichting bij ruimtelijke initiatieven.</p> <p>In deze paragraaf onder 'Hoe gaan we dit doen?' de tekst:</p> <ul style="list-style-type: none"> We nemen de veiligheidsaspecten vooraan in het planproces mee in de afweging en doen dit in overleg met onze veiligheidspartners. <p>Aanvullen met:</p> <p>Belangrijk onderwerp hierbij is het uitwerken van het principe 'bodem en water sturend' bij ruimtelijke inrichting. Het opstellen van bindende voorwaarden aan klimaat adaptieve inrichting bij ruimtelijke initiatieven is hier een onderdeel van.</p> <p>In paragraaf 3.10 onder 'Hoe gaan we dit doen?' de tekst:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bodem en water zijn sturend bij locatiekeuzes en inrichting. Dit geldt voor wonen, werken en landbouw. Dit werken we uit in de bodemvisie. <p>Aanpassen naar:</p> <p>Bodem en water zijn sturend bij inrichting (zie ook paragraaf 3.9 onder 'veiligheid'). Dit geldt voor wonen, werken en landbouw. Dit werken we uit in de bodemvisie.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.2	De koppeling met het UPLG met de omgevingsvisie ontbreekt. Deze koppeling is essentieel en moet onzes inziens alsnog worden gemaakt voordat de omgevingsvisie definitief wordt vastgesteld.	Dit kunnen we explicieter benoemen. In plaatst van gebiedsgerichte aanpak kunnen we verwijzen naar het UPLG. Ook kunnen we aangeven dat we in het kader van het UPLG intensief samenwerken met de provincie en andere gebiedspartners.	<p>De tekst op blz 24 van de ontwerp omgevingsvisie: De landbouw staat aan de vooravond van een transitie. De belangrijkste redenen zijn momenteel de stikstofcrisis in relatie tot natuurgebieden en bodemdaling in relatie tot klimaatverandering. Dit laatste speelt in Vijfheerenlanden in mindere mate dan elders in de provincie.</p> <p>Als gevolg hiervan wordt op een aantal plekken ingezet op extensieve landbouw. De verwachting is dat het aantal agrarische bedrijven zal afnemen door gebrek aan opvolging. De vrijkomende gronden kunnen onder andere gebruikt worden voor (een deel van) deze extensivering en voor (een deel van) de voormalige agrarische gebouwen kunnen nieuwe gebruiksmogelijkheden worden gezocht.</p> <p>Transitie naar een duurzamere landbouw is onafwendbaar. Een duurzame landbouw is een vitale, toekomstbestendige landbouw, waar voedsel- en gewasproductie en landschapsbeheer plaatsvindt in combinatie met een gezonde bodem, schoon water, schone lucht, hoge mate van biodiversiteit en een aantrekkelijk landschap. Sterke toekomstbestendige landbouw is het uitgangspunt bij het invullen van onze rol als gemeente bij deze ontwikkelingen.</p> <p>Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) wil de overheid vóór 2030 de natuur ruimte bieden voor herstel en versterking, de kwaliteit van water en bodem verbeteren en meer doen tegen klimaatverandering. De provincie is verantwoordelijk voor natuurherstel en structurele vermindering van de stikstofuitstoot en -neerslag in de provincie. Het Rijk heeft daarom aan alle provincies gevraagd om een provinciaal gebiedsprogramma op te stellen (de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA)). Hierin stellen de provincies (vóór 1 juli 2023) per gebied de doelen voor stikstof, natuur, water en klimaat vast.</p> <p>Als volgt aanpassen: De landbouw staat aan de vooravond van een transitie naar een duurzamere landbouw. De belangrijkste redenen zijn momenteel de stikstofcrisis in relatie tot natuurgebieden en bodemdaling in relatie tot klimaatverandering. Dit laatste speelt in Vijfheerenlanden in mindere mate dan elders in de provincie.</p> <p>De landelijke overheid beoogt met een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) een integrale aanpak voor de verbetering van natuur, water en klimaat. De stikstofopgave maakt hier ook integraal onderdeel van uit. Het streven is een meer natuur inclusieve kringlooplandbouw. Het realiseren van de NPLG-opgaven betekent dat het landelijk gebied zal moeten veranderen.</p> <p>De landelijke en provinciale overheid hebben hier een leidende rol in. De provincie is verantwoordelijk voor het opstellen van programma's voor het landelijk gebied om hiermee invulling te geven aan nationale doelen. Door de provincie Utrecht is dit uitgewerkt in het Utrecht Programma Landelijk Gebied (UPLG). Hierin stelt de provincie de doelen voor stikstof, natuur, water en klimaat vast.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.2	Vervolg 9.2		<p>Voor een toekomstbestendig landelijk gebied en landbouw in Vijfheerenlanden willen we als gemeente bijdragen aan het UPLG en daarmee aan nationale opgaven voor natuur, water en klimaat. We geven daarom ook invulling aan de structurerende keuzes van de beleidsbrief Water en Bodem Sturend en de Nationale Omgevingsvisie. Dit heeft (mogelijk veel) gevolgen voor de agrarische sector in onze gemeente.</p> <p>Een sterke toekomstbestendige landbouw is het uitgangspunt bij het invullen van onze rol als gemeente bij deze ontwikkelingen. Een vitale, toekomstbestendige landbouw, waar voedsel- en gewasproductie en landschapsbeheer plaatsvindt in combinatie met een gezonde bodem, schoon water, schone lucht, hoge mate van biodiversiteit en een aantrekkelijk landschap. Het streven is daarom een meer natuur inclusieve kringlooplandbouw. Veel ondernemers in Vijfheerenlanden doen al aan Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Er ligt daarmee al een basis voor verdere ontwikkeling richting natuur inclusieve landbouw.</p> <p>De verwachting is dat het aantal agrarische bedrijven zal afnemen door gebrek aan opvolging. De vrijkomende gronden kunnen onder andere gebruikt worden voor (een deel van) de benodigde extensivering en voor (een deel van) de voormalige agrarische gebouwen kunnen nieuwe gebruiksmogelijkheden worden gezocht.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.3	Ambitie 1: De gemeente geeft aan dat er de komende jaren ongeveer 2000 zullen worden gebouwd. Daarnaast zoekt de gemeente ruimte voor nog eens 3000 woningen. Het is onduidelijk waar deze aantallen op gebaseerd zijn.	zie blz 26 plan-OER: In de woonvisie van de gemeente Vijfheerenlanden 2020 - 2025 'Samen sterk, met eigenheid en diversiteit' (2020) is de woningbouwopgave voor de periode 2020 – 2040 geraamd op 3.860 extra woningen, exclusief de 30% over-planning, een uitgangspunt dat de provincie Utrecht hanteert bij het Regionaal Programmeren. Feitelijk bedraagt de opgave tot 2040 (3.860 * 1,3=) circa 5.000 woningen. Dit komt overeen met de geformuleerde opgave in het Integraal Ruimtelijk Perspectief, van de U10 (5.250 woningen). Circa 2.100 van de 5.000 woningen bestaan uit harde plannen en liggen vooral in en nabij de stadjes (Vianen, Leerdam en Meerkerk). In Leerdam is daarnaast aanvullend uitleg beoogd in Broekgraven Noord met 500 extra woningen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.4	Ambitie 1: Zijn alle kansen voor inbreiding in beeld gebracht? We raden aan dit eerst in beeld te brengen voordat uitbreiding plaatsvindt naar de kernrandzone.	Dit is als volgt geformuleerd onder Hoe gaan we dat doen? (blz 17 ontwerp omgevingsvisie): <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding buiten de woonplaatsen is onder voorwaarden mogelijk, als inbreiding geen optie is. Daarnaast zijn inbreidingslocaties onderdeel van het opstellen van de dorps(woon)visies en de gebiedsvisies.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.5	Ambitie 1: wat in de visie ontbreekt is het feit dat in delen van de kernrandzones van gemeente Vijfheerenlanden het NNN ligt. In principe worden daar geen ruimtelijke ontwikkelingen toegestaan. Dit graag expliciet benoemen in de omgevingsvisie en de ligging van het NNN duidelijk zichtbaar op de kaartbeelden weergeven.	Op basis van de omgevingsverordening zijn Natuur-Netwerk-Nederland (NNN) en Groene Contour gebieden, weidevogelkerngebieden, stiltegebieden (stille kern en bufferzone) en waterwingebieden uitgesloten van ontwikkelingen. Dit is weergegeven in figuur 7 blz 54 ontwerp omgevingsvisie. Ook in de plan-OER staat dit beschreven.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.6	Ambitie 1: Gemeente Vijfheerenlanden heeft op 29 september 2022 het Convenant Toekomstbestendige woningbouw ondertekend. Wij roepen de gemeente op om dit convenant en de uitgangspunten/thema's expliciet te benoemen.	Dit document kan benoemd worden in de tekst, evenals andere documenten die relevant zijn in dit kader.	Op blz 16 ontwerp omgevingsvisie onder 'Voorwaarden voor ontwikkelingen zijn daarnaast:' het volgende punt toevoegen: De gemeente heeft het convenant Duurzame Woningbouw ondertekend. Ook de 'Afspraken Klimaatbestendig Bouwen Utrecht' en de 'Regionale Adaptatie Strategie' zijn ondertekend door de gemeente. Dit alles geeft concrete doelen waaraan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten voldoen. Hiermee dragen we bij en werken we aan toekomstbestendige woonwijken.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.7	Ambitie 1: Wij roepen de gemeente op om buiten de contour 'Stedelijk gebied' slechts beperkt ruimte te bieden voor vernieuwende woningbouwconcepten die natuur, landschap en erfgoed versterken.	Zie ook 9.4. Mocht inbreiding niet voldoende plaats bieden aan de noodzakelijke woningbouwopgave, dan is uitbreiding alleen onder strikte voorwaarden (ook vanuit de provincie) mogelijk. Om te bekijken of uitbreiding ook vanuit het dorp gewenst én noodzakelijk is, worden in de komende jaren voor alle dorpen dorps(woon)visies opgesteld. Deze vormen de basis voor het gesprek met de provincie over eventuele uitbreidingslocaties.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.8	Ambitie 1: Als er uitbreiding moet plaatsvinden buiten de contour 'Stedelijk gebied', sluit dan aan bij OV knooppunten. Kwaliteitsaspecten om aangename, leefbare wijken te creëren om te werken en gezond te leven: zet niet in op het stimuleren van (regionale) woningfabrieken, maar investeer in kwalitatieve verbeteringen, inclusieve wijken die toegankelijk zijn voor specifieke doelgroepen.	Zie blz. 17 ontwerp omgevingsvisie onder Wat willen we bereiken: • Bereikbaarheid met openbaar vervoer en fiets is een randvoorwaarde op de grotere uitbreidingslocaties. Zie ook paragraaf 2.3 blz. 13 ontwerp omgevingsvisie: Bij het realiseren van de beschreven doelen houden we het behoud van een vitale samenleving aan als leidraad, dit is als het ware ons kompas. Het geeft ons richting bij het bereiken van onze doelen. Alle ontwikkelingen in de ruimte worden hieraan getoetst en ze zijn de basis voor afwegingen die we maken. De kern hiervan is, dat we staan voor een leefbare gemeente, en een vitale samenleving. De basis hiervoor is een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.9	Ambitie 1: Geef bewonersinitiatieven de ruimte om hun droomwoning of -wijk te realiseren (binnen de principes van het convenant toekomstbestendig bouwen).	zie paragraaf 8.1 blz. 62 ontwerp omgevingsvisie: Het realiseren van ambities voor de fysieke leefomgeving doen we samen met onze inwoners en ondernemers. Wijk- en dorpsgericht werken is de norm in Vijfheerenlanden. Deze manier van werken zorgt ervoor dat de inwoners gestimuleerd worden eigen initiatieven te ontplooiën in hun buurt of wijk en daarbij, als dat nodig is, gefaciliteerd worden door de gemeente (overheidsparticipatie). De omgevingsvisie geeft (bij een deel) van deze initiatieven kaders.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.10	Ambitie 1: Zie deelmobiliteit als openbaar vervoer en verleen hiervoor vanuit de overheid concessies.	De gemeente gaat niet over het verlenen van concessies, dit is een taak van de provincie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.11	Ambitie 1: Voor wat betreft de woningbouw graag meer aandacht voor natuur, gefinancierd uit de opbrengst van de grond. Ook gemeente Vijfheerenlanden heeft meegetekend aan het pact van Groen Groeit Mee en zich daarmee gecommitteerd aan deze afspraak. Het is dus belangrijk om daadwerkelijk ruimte te reserveren voor nieuw recreatiegroen en natuurontwikkeling en om dat uitgangspunt mee te geven in de planontwikkeling.	Zie blz. 37 ontwerp omgevingsvisie: Bij nieuwbouwplannen wordt vergroening een voorwaarde ('Groen groeit mee'). Bij stedelijke ontwikkelingen groeit het groen evenwichtig mee, zowel kwantitatief als kwalitatief. Daarbij moet zowel ruimte zijn voor recreatie als voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Bij ambitie 1 kunnen we dit toevoegen.	Op blz 16 ontwerp omgevingsvisie onder 'Voorwaarden voor ontwikkelingen zijn daarnaast:' het volgende punt toevoegen: Bij nieuwbouwplannen wordt vergroening een voorwaarde. Bij stedelijke ontwikkelingen groeit het groen evenwichtig mee, zowel kwantitatief als kwalitatief. Daarbij moet zowel ruimte zijn voor recreatie als voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Dit is het principe van 'Groen groeit mee'. In paragraaf 3.10 'We zijn een klimaatbestendige gemeente en we vergroten de biodiversiteit' wordt hier dieper op ingegaan.
9.12	Ambitie 2: Natuur (behoud en versterking) komen niet expliciet aan de orde in deze omgevingsvisie. Echte keuzes ontbreken. Er wordt niet helder geborgd hoe natuurbescherming, uitbreiding en kwaliteitsverbetering samen kunnen gaan met de andere doelen.	In paragraaf 3.10 wordt uitgebreid beschreven hoe we de natuur willen behouden en versterken. Ook komt het behoud en herstel van natuur bij verschillende ambities terug, zoals bij landschap, landbouw, recreatie en leefomgeving.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.13	Ambitie 2: In de omgevingsvisie opnemen hoe het NNN wordt afgemaakt en welke gebieden binnen het grondgebied van de gemeente tot NNN ontwikkeld worden en hoe het NNN verder versterkt en ontwikkeld gaat worden. Deze keuzes moeten al in de omgevingsvisie worden opgenomen en moeten worden geborgd in het omgevingsplan.	Het realiseren van NNN-gebieden is door het Rijk toebedeeld aan de provincies. Deze opgave maakt onderdeel uit van het UPLG. Hierin werken we nauw samen met de provincie en de gebiedspartners.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.14	Ambitie 2: Wij pleiten ervoor dat er ook gebieden worden aangewezen met een natuurdoelstelling; dus waar de druk 100% op natuur ligt, zonder dubbel ruimtegebruik en die dus niet bereikbaar zijn voor mensen.	In de plan-OER zijn de gebieden met status Natura 2000, NNN, Groene contour en weidevogelkerngebieden aangemerkt als gebieden waarbinnen in principe geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats kunnen vinden. Gezien de vele opgaven waar we voor staan, zoals de transitie naar een natuur inclusieve landbouw, zetten we in op vervlechting van functies waar dat mogelijk is. Een natuurdoelstelling is bijvoorbeeld ook in gebieden met natuur inclusieve landbouw mogelijk. Daarnaast kan extensieve recreatie goed samengaan met natuur. Daar waar gebieden een beschermde status hebben (zoals Natura 2000 en natuurreserveaten) zal sprake blijven van bestemming natuur al dan niet toegankelijk. De toegankelijkheid van gebieden ligt bij de terreineigenaar/beheerder.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.15	Ambitie 2: Het is niet helder hoe de wateropgave in zijn volledigheid in beeld is/wordt gebracht, op welke manier de wateropgave geborgd wordt binnen het beleid en hoe wordt samengewerkt met partijen. Eerst moet helder zijn waar de nadruk op moet liggen en welke afwegingen gemaakt moeten worden.	Op dit moment is er geen aanvullende wateropgave vanuit het waterschap. De kwalitatieve wateropgave en toekomstige kwantitatieve opgaven worden opgenomen in het UPLG en krijgen een plaats in het gebiedsproces.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.16	Ambitie 2: We pleiten ervoor om de ondergrond en water leidend te laten zijn bij nieuwe ontwikkelingen. De Kamerbrief "Water en bodem sturend" bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt wel genoemd, maar de concrete doorwerking in de rest van de visie is echt onvoldoende.	Zie zienswijze 9.1	Zie zienswijze 9.1
9.17	Ambitie 3: we missen een heldere visie van de gemeente op duurzame werkgelegenheid.	De omgevingsvisie vormt het algemene kader voor verdere uitwerking en concretisering van de inhoud, de strekking, de aanpak van duurzame werkgelegenheid. In de medio 2022 vastgestelde 'economische visie Vijfheerenlanden' is duurzame werkgelegenheid reeds beschreven.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie
9.18	Ambitie 3: er mist een heldere beschrijving van hoe de principes van de circulaire economie worden toegepast om innovatief ondernemerschap te stimuleren en de werklandschappen van de toekomst te realiseren.	De omgevingsvisie bevat op hoofdlijnen de elementen van en uitwerkingsrichting voor circulaire economie. Deze visie leent zich niet voor het concreet maken van de uitwerking. De 'economische visie Vijfheerenlanden' en de visie 'van bedrijventerreinen naar werklandschappen' bieden handvatten voor innovatief ondernemerschap en toekomstbestendige werklandschappen. Samen met de ondernemers zal hieraan invulling en uitwerking worden gegeven.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie
9.19	Ambitie 3: De visie is weinig helder over hoe zij de economische opgaven zoveel mogelijk wil oplossen: kiest de gemeente om dit te doen binnen de bestaande bebouwde omgeving, of hoog stedelijke gemengde locaties rond OV knooppunten, versterken van circulaire bedrijventerreinen, transformatie of intensivering van bestaande bedrijventerreinen en verbonden met de energie transitie?	De omgevingsvisie vormt de leidraad bij het uitwerken en vormgeven van alle opgaven die voorliggen, ook de economische opgaven. Daarbij staat integraliteit voorop. Lokaal, regionaal en provinciaal, maar ook vanuit de verschillende beleidsmatige invalshoeken. De aspecten die de zienswijze bevat zijn de aspecten die inderdaad van belang zijn bij het maken van de juiste afweging. Daarbij is het zoeken naar en vinden van de juiste toekomstgerichte balans. De visie 'Van bedrijventerreinen naar werklandschappen' (20 april 2023 door de gemeenteraad vastgesteld) geeft hier antwoord op.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.20	Ambitie 4: Wij doen de aanbevelingen voor verbetering van duurzame mobiliteit, er worden geen expliciete keuzes gemaakt.	Op blz 23 ontwerp omgevingsvisie onder Hoe gaan we dat doen? Wordt beschreven welke activiteiten we gaan uitvoeren om invulling te geven aan duurzame mobiliteit. Deze geeft daarmee aan welke keuzes we als gemeente maken.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.21	Ambitie 5: de omgevingsvisie gaat wat betreft verduurzaming van de landbouw, de echte keuzes uit de weg en daardoor roept de paragraaf veel vragen op.	Samen met alle belanghebbenden wil de gemeente werken aan een aantrekkelijk, vitaal en toekomstbestendig buitengebied, waarin de agrariër zijn werk kan doen, er plek is voor recreatie en er ook ruimte is voor herstel van de natuur en biodiversiteit. Onze inzet is een goede balans tussen landbouw, natuur, waterbeheer, het tegengaan van de effecten van bodemdaling, recreatie, het opwekken van duurzame energie en alle andere belangen die spelen in het landelijk gebied. Hiervoor is een andere manier van ondernemen nodig, waarbij de landbouw in balans is met de natuurlijke omstandigheden. In de gemeentelijke landbouwvisie werken we uit hoe we de landbouwsector stimuleren in de transitie naar natuur inclusieve landbouw in alle landbouwsectoren in ons gebied.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.22	Ambitie 5: in de omgevingsvisie wordt niet duidelijk in welke gebieden en hoe de gemeente extra inzet pleegt ten behoeve van natuur inclusieve landbouw. Een stimulerende rol van de gemeente en de inzet van de juiste instrumenten zijn essentieel om dit te bewerkstelligen.	In de gemeentelijke landbouwvisie werken we uit hoe we de landbouwsector stimuleren in de transitie naar natuur inclusieve landbouw in alle landbouwsectoren in ons gebied. Met de uitwerking van de landbouwvisie zoekt de gemeente zoveel mogelijk aansluiting bij het Utrechts Programma Landelijk Gebied (zie ook zienswijze 9.2).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.23	Ambitie 6: Wat betreft de aanleg van wandel- en fietsroutes pleiten wij ervoor dat nieuwe routes en voorzieningen die worden gerealiseerd niet door het NNN gaan en aansluiten op OV bereikbaarheid.	Dit willen we op voorhand niet uitsluiten. Recreatie en natuur gaan in veel gevallen goed samen, zie ook zienswijze 9.14. Elke nieuwe ontwikkeling zal met de betreffende terrein behorende organisatie worden besproken. Waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij OV punten.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.24	Ambitie 6: de omgevingsvisie is één van de belangrijkste documenten waarin een recreatieve zonering moet worden vastgelegd. Dergelijke gebieden zijn nodig om de natuur in de gehele gemeente te laten floreren.	Gezien de vele opgaven waar we voor staan is het van belang een keuze te maken in verweving van functies . We leggen daarom geen recreatieve zonering vast. Recreatieve ontwikkelingen worden landschappelijk ingepast.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.25	Ambitie 10.1: Ecologisch beheer van sloten en oevers zijn van belang. Focussen op het veenweidegebied, door onder meer ontwikkeling van springlevende sloten. Essentieel is ook om het groenblauwe netwerk binnen én buiten de woonkernen verder te ontwikkelen en te beschermen.	Wij onderschrijven deze opmerking. Dit is naar onze mening voldoende verwoord op pag. 36.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.26	Ambitie 10.3: Aanpak van biodiversiteitsherstel, gebruik maken van lokale kennis van inwoners en groene belangenorganisaties op dit thema. De gemeente moet actief bewoners ondersteunen bij het vergroenen van hun leefomgeving.	We zijn het eens met uw suggestie. In de omgevingsvisie is hierover het volgende opgenomen: 'We stimuleren initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven die bijdragen aan de versterking van natuurwaarden, biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Denk aan het gezamenlijk vergroenen van een speeltuin in de buurt, groenblauwe schoolpleinen of het gezamenlijk realiseren van groene daken.' Het realiseren van de groenblauwe dooradering is ook één van de opgaven vanuit het UPLG. We pakken deze opgaven op in nauwe samenwerking met belanghebbende en onze gebiedspartners.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.27	Ambitie 10.5: Aanleg en het onderhoud van ecologische corridors om grote natuurgebieden met elkaar te verbinden. Wij constateren dat er in de tekst weinig terug komt over ecologische verbindingzones en hoe, waar en op welke manier deze gerealiseerd gaan worden. Dit moet verduidelijkt worden.	In paragraaf 3.10 is aangegeven dat we het belangrijk vinden om natuurgebieden met elkaar te verbinden. Op de visiekaart is aangegeven waar we ecologische verbindingen willen realiseren en waar we ecologische barrières willen opheffen. Een verdere uitwerking en detaillering past niet binnen het abstractieniveau van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.28	Ambitie 10.6: Voor wat betreft het behoud van huidige grienden doen we de volgende aanbeveling om toe te voegen aan de omgevingsvisie (of vergelijkbare tekst): 'De wilgengrienden vormen onderdeel van een samenhangend ecologisch netwerk in het rivierengebied. Aanvullend op de wilgengrienden is in het meer besloten veenweidegebied (klei op veen) ruimte voor bosuitbreiding (essen-iepenbos). Dit dient afgestemd te worden op de lokale landschapswaarden en -structuur'.	Wij zien geen aanleiding om dit tekstvoorstel over te nemen. Op de visiekaart wordt aangegeven waar de deelgebieden Geborgen grienden liggen. In de beschrijving is aangegeven dat er in het deelgebied Geborgen grienden en Langs de rivier ruimte is voor het aanleggen van bos.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.29	Ambitie 10.7: belangrijk bij versterking van biodiversiteit is om ook te kijken naar de gebieden buiten beschermde natuurgebieden.	Als gemeente zetten we hier volop op in door in te zetten op de transitie van het gebied (o.a. groenblauwe dooradering/prachtsloten).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.30	Wij roepen de gemeente op om bij klimaatadaptatie de betrokkenheid en samenwerking met inwoners en grondeigenaren/-beheerders steviger neer te zetten omdat een groot deel van de ruimte grondgebied is van inwoners. De gemeente zou dit moeten faciliteren en regelingen beschikbaar moeten stellen om klimaatadaptatie voor inwoners aantrekkelijk te maken.	De gemeente heeft Samenhangend duurzaamheidsbeleid. Bij de uitvoering hiervan zal het gemeentelijk participatiebeleid een plek hebben. Het realiseren van ambities voor de fysieke leefomgeving doen we samen met onze inwoners en ondernemers. Wijk- en dorpsgericht werken is de norm in Vijfheerenlanden (zie H8 omgevingsvisie).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.31	Ambitie 11: We missen in de omgevingsvisie een heldere visie van de gemeente op de circulaire samenleving. We roepen de gemeente op om het beleidsdocument 'Vijfheerenlanden circulair: op weg naar een circulaire gemeente' te vertalen in de omgevingsvisie.	In het beleidsplan Vijfheerenlanden circulair: op weg naar een circulaire gemeente wordt aangegeven dat Vijfheerenlanden er naar streeft om in 2050 volledig en in 2030 50% circulair te zijn en dat dit inspanningen zal vragen van zowel inwoners, ondernemers en de gemeentelijke organisatie zelf. Deze circulaire doelstellingen zijn in de Omgevingsvisie verwerkt en de benodigde inspanningen zijn als volgt verwerkt in de Omgevingsvisie: - Er is ruimte voor de ontwikkeling van zwaardere bedrijven die activiteiten in relatie tot de circulaire economie vervullen (p. 21) - Er wordt ontwikkelingsruimte geboden aan agrarische ondernemers die bijdragen aan .... circulariteit ... mits deze passen bij het lokale bodem- en watersysteem. (p. 25) - Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden ... zoveel mogelijk circulair uitgevoerd. (p. 39) - Een ... circulaire ... economie wordt gestimuleerd door voorzieningen te realiseren die inwoners en ondernemers stimuleren circulair te handelen (o.a. een lokaal materialencentrum). (p. 40)	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.32	Ambitie 11: Er zijn twee verschillende definities/beschrijvingen: circulaire maatschappij/circulaire samenleving. Dit is verwarrend. We raden aan om aan te sluiten in de omschrijving bij bovengenoemd beleidsdocument.	In het beleidsplan Vijfheerenlanden circulair: op weg naar een circulaire gemeente wordt inderdaad alleen over een circulaire samenleving gesproken, niet over een circulaire maatschappij. Om verwarring te voorkomen wordt aangeraden om de termen circulaire maatschappij op p. 37 en 38 te vervangen door circulaire samenleving.	De tekst op blz 37 van de ontwerp omgevingsvisie: De samenleving ....een circulaire maatschappij .... zoveel mogelijk te beperken. Veranderen in: De samenleving ....een circulaire samenleving ....zoveel mogelijk te beperken. Op blz 38 van de ontwerp omgevingsvisie de kop Circulaire maatschappij vervangen door Circulaire samenleving.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.33	Ambitie 11: gemeente biedt ruimte aan voor het opwekken van duurzame energie en daarmee het RES-bod van minimaal 0,072 TWh in 2030 te bereiken. We zien nergens een berekening waaruit de capaciteit blijkt van grote daken in de gemeente Vijfheerenlanden.	De berekening van genoemde capaciteit past niet binnen het abstractieniveau van de omgevingsvisie. De gemeente gaat starten met een Zon op Dak Programma. Daaruit volgt lopende het traject een capaciteitsberekening.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.34	Ambitie 11: wij geven de gemeente in overweging om allereerst te kwantificeren welk deel van de taakstelling gerealiseerd kan worden door zonnepanelen op grote daken in de gemeente én plaatsing van een vierde windmolen in zoekgebied 12.	Er is nog geen besluit over plaatsing van een vierde windmolen in zoekgebied 12. In het beleidskader Energietransitie (BET) wordt beschreven hoe de gemeente invulling wil geven aan het RES-bod.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.35	Ambitie 11: Het uitgangspunt 'geen zonnepanelen op agrarische grond' verdient een heroverweging. Door energie op te wekken op agrarische grond en de zon- en/of windparken op deze gronden natuur inclusief in te richten, ontstaat een nieuwe inkomstenbron voor de agrariër.	Gemeente Vijfheerenlanden heeft de ambitie om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te bereiken door het opwekken van duurzame energie. Wij zetten daarbij tot 2030 in op 'zon op dak'. Ook wordt ruimte gegeven voor kleine windturbines t.b.v. eigen gebruik, dit is op vrijwillige basis. In het beleidskader energietransitie is het volgende opgenomen: Het beleidskader energietransitie focust zich voornamelijk op het opwekken van elektriciteit uit bestaande technieken zoals zonnepanelen en windturbines. De gemeente Vijfheerenlanden heeft er bestuurlijk voor gekozen om geen zonnevelden op (agrarische) gronden te faciliteren. Daarom dient de opgave grotendeels ingevuld te worden door duurzame opwek van energie door middel van zon op dak en windturbines. Daarnaast laat dit beleidskader energietransitie ruimte voor innovatie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.36	Ambitie 11: ook energieprojecten vragen om een 'plus op de natuur'. De kwetsbare natuurgebieden (NNN) moeten ontzien worden. Daarnaast moeten er voorwaarden aan energieprojecten gesteld worden. Dit willen wij concreter terugzien in de definitieve omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het aardgasvrij maken van de gemeente, het verkennen van duurzame collectieve warmtebronnen, het faciliteren en stimuleren van bewoners vragen om visie en daadkracht vanuit de gemeente.	De gevraagde nadere detaillering leent zich niet voor een Omgevingsvisie. Voor de vastgestelde zoekgebieden windturbines zal een projectmer worden opgesteld. De ov overige punten worden nader uitgewerkt vanuit het Programma Duurzaamheid (zie p.39 van de ontwerp omgevingsvisie).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.37	Ambitie 11: ook energieopslag is een ontwikkeling met een ruimtelijke impact. Wij adviseren om hierop zoveel mogelijk te anticiperen in uw omgevingsvisie én omgevingsplan.	Op dit moment is er nog veel onduidelijk over (toekomstige) opslag van energie. Kaders hierover zullen uitgewerkt worden binnen het programma Duurzaamheid.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.38	Ambitie 11: Zoekgebied 10 voor windturbines is niet gewenst, dit zoekgebied is grotendeels gelegen in het NNN. Wij verzoeken nadrukkelijk om zoekgebied 10 te verwijderen. Het NNN en Groene Contour is uitgesloten.	Reeds door raad besloten. Niet het gehele zoekgebied is NNN of Groene Contour.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.39	We vragen ons af hoe de drie kaarten (visiekaart, waardenkaart en figuur 7) met elkaar samenhangen en welke kaart leidend is? We pleiten ervoor om hier duidelijk over te zijn in de visie of kaarten te integreren.	<p>H4 gaat in op de waardenkaart, op blz 42 ontwerp omgevingsvisie staat hierover: De waardenkaart beschrijft de belangrijke bestaande waarden en kwaliteiten van de gemeente Vijfheerenlanden, die we graag behouden en versterken.</p> <p>H5 gaat in op de visiekaart. Op blz 52 ontwerp omgevingsvisie staat over de visiekaart: Op de visiekaart staat waar we onze doelen en de ambities willen of kunnen realiseren die specifiek gebiedsgericht zijn.</p> <p>Figuur 7 vormt de basis voor de visiekaart. Deze kaart geeft de (on)mogelijkheden weer van bepaalde locaties voor nieuwe ontwikkelingen en is als achtergrondinformatie bij de visiekaart nodig. In de plan-OER wordt hier uitgebreid op ingegaan.</p> <p>Zowel de waardenkaart als de visiekaart zijn nodig. De waardenkaart om de huidige waarden te behouden en de visiekaart om een plek te geven aan mogelijke ontwikkelingen.</p> <p>Het in elkaar schuiven van deze beide kaarten geeft ten eerste een onoverzichtelijke kaart en ten tweede is er in de praktijk soms alleen een 'waardenkaart' als toetsingskader nodig en soms, voor grotere ontwikkelingen, een (waardenkaart en een) visiekaart.</p>	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.40	Waardenkaart en hoofdstuk 4 a: het NNN duidelijk op de kaart zetten en aangeven met welke gebieden het NNN wordt afgemaakt.	Dit is weergegeven in figuur 7 blz 54 ontwerp omgevingsvisie. Ook in de gemeenteadlas zijn de natuurgebieden opgenomen, evenals in de plan-OER. De provincie is verantwoordelijk voor het realiseren van NNN gebieden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.41	Waardenkaart en hoofdstuk 4 b: geef op deze kaart duidelijk aan dat energieprojecten en woningbouw in natuurgebieden (in het NNN) uitgesloten zijn. In de visie staan niet de zoekgebieden genummerd zoals die genummerd zijn in het onderzoeksrapport Wind.	De waardenkaart heeft niet deze functie. Woningbouwgebieden zijn uitgesloten in (o.a.) NNN gebieden. Zie visiekaart, de woningbouwgebieden zijn (o.a.) gebaseerd op de beperkingen die weergegeven zijn in figuur 7. Zie ook de plan-OER.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.42	Waardenkaart en hoofdstuk 4 c: gemeente schrijft dat 'de te beschermen waarden centraal staan. Ontwikkelingen worden getoetst aan de waarden en versterken de waarden waar mogelijk'. Het blijft echter onduidelijk hoe getoetst wordt en hoe wordt omgegaan met tegenstrijdige belangen.	Een verder uitwerking en detaillering is niet het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Hoe dit gaat worden getoetst, wordt later uitgewerkt. Ook de door de raad vastgestelde landschapsvisie vormt hierbij een kader.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.43	Waardenkaart en hoofdstuk 4 c: recreatie en toerisme mag ons inziens niet te koste gaan van aanwezige natuurwaarden. Dit geldt in ieder geval voor NNN (inclusief de aanwezige Natura 2000-gebieden).	Zie beantwoording bij zienswijzen 9.14 en 9.24.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.44	Waardenkaart en hoofdstuk 4 d: als natuurorganisaties pleiten we ook voor het opnemen van de gebieden waar de nadruk 100% op natuur ligt en bestemming Natuur heeft of krijgt.	Zie beantwoording bij zienswijzen 9.14 en 9.24.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.45	Visiekaart en bijbehorend hoofdstuk b en c: integreer deze kaart met de kaart in hoofdstuk 5 Beschermde gebieden waar bouwactiviteiten in principe niet toegestaan zijn (figuur 7 op pagina 54) zodat duidelijk is wat waar wel en niet kan (vanuit de provinciale omgevingsverordening). Concreet betekent dit om het NNN duidelijker op de kaart te zetten en met welke gebieden het NNN wordt afgemaakt (Groene contour), stiltegebieden, weidevogelkerngebieden en waterwingebieden.	Figuur 7 vormt een belangrijke basis voor de visiekaart, zoals beschreven wordt in H 5 en in de plan-OER	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.46	Gemeente geeft aan voor verschillende thema's nog nadere uitwerkingen ten gaan maken in de komende jaren. Dit zijn sectorale visies. In hoeverre past een dergelijke uitwerking in het integraal werken en de integrale afweging wat het leidende principe is van de Omgevingswet? Hoe werken zulke sectorale visies vervolgens weer door in de omgevingsvisie en vervolgens het omgevingsplan?	Om een en ander in de uitvoering behapbaar te maken ontkomen we er niet aan om de omgevingsvisie op een aantal onderwerpen meer sectoraal uit te werken. Hierbij zal in de uitwerking afstemming met alle relevante werkvelden plaatsvinden teneinde de verschillende opgaven en ambities integraal tot uitvoering te brengen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.47	Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt de gemeente de mogelijkheid voor bestuurlijke afwegingsruimte voor een aantal milieuaspecten. Wij pleiten ervoor om in de omgevingsvisie uitspraken te doen over hoe de gemeente de bestuurlijke afwegingsruimte wil benutten voordat de omgevingsvisie definitief wordt vastgesteld.	Op blz 33/34 ontwerp omgevingsvisie staat hierover: <ul style="list-style-type: none"> • In het omgevingsplan hanteren we de wettelijke normen voor geluid, luchtkwaliteit, geurhinder en bodemkwaliteit als uitgangspunt. Hierbij bekijken we de onderwerpen uit de bruidsschat en maken daar nog keuzes over. Daarnaast gelden bij nieuwe woningbouwinitiatieven het bestaande hogere waardenbeleid en de geurverordening als uitgangspunt. • Bij nieuwe ontwikkelingen zetten we in op een goede omgevingskwaliteit als onderdeel van een gezonde leefomgeving. Dat betekent het voorkomen of beperken van geluidsoverlast vanwege verkeer en van risico's en overlast door bedrijvigheid. 	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.48	Wij roepen de gemeente op om omgevingswaarden op te stellen voor de milieuaspecten zoals duisternis, stilte, gezonde lucht, bodemkwaliteit en schoonwater.	In de omgevingsvisie hebben we aandacht voor de milieukwaliteit in paragraaf 3.9 onder het kopje milieukwaliteit (blz. 31 e.v. ontwerp omgevingsvisie). Het aanscherpen van de normen op gemeentelijk niveau, via het vaststellen van de door u genoemde omgevingswaarden, is een mogelijkheid die de Omgevingswet ons geeft. De gemeente kiest ervoor om dit niet te doen. Naar onze mening zijn de wettelijke normen zodanig, dat aanscherping ertoe leidt dat woningbouw in grote delen van de gemeente een nog grotere uitdaging wordt dan nu al het geval is. Indien de wettelijke normen vanwege gezondheidsredenen aangescherpt worden zullen wij uiteraard daaraan toetsen. Op blz 33 ontwerp omgevingsvisie zeggen we hierover: <ul style="list-style-type: none"> • De kwaliteitseisen die door het Rijk zijn vastgesteld, vormen het minimale niveau. Waar mogelijk gaan we verder dan de wettelijke normen. • Bij ruimtelijke ontwikkelingen streven we naar behoud van de aanwezige milieukwaliteit en wordt deze bij voorkeur zelfs verbeterd. 	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
9.49	Bij ruimtelijke projecten die worden geïnitieerd door derden is het belangrijk dat de gemeente toetst of participatie zorgvuldig is gedaan en alle belangen zijn afgewogen. Het is ook belangrijk om de verschillende vormen van participatie aandacht te geven.	zie paragraaf 8.1 blz. 62 ontwerp omgevingsvisie: Het realiseren van ambities voor de fysieke leefomgeving doen we samen met onze inwoners en ondernemers. Wijk- en dorpsgericht werken is de norm in Vijfheerenlanden. Deze manier van werken zorgt ervoor dat de inwoners gestimuleerd worden eigen initiatieven te ontplooiën in hun buurt of wijk en daarbij, als dat nodig is, gefaciliteerd worden door de gemeente (overheidsparticipatie). De omgevingsvisie geeft (bij een deel) van deze initiatieven kaders.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
9.50	Omgevingseffectrapportage (OER) p. 55. Wij roepen de gemeente nogmaals op expliciet keuzes te maken in de omgevingsvisie en te gaan voor een natuur inclusieve samenleving.	Naar onze mening geeft de omgevingsvisie voldoende richting.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 10: Adviesraad Sociaal Domein Vijfheerenlanden

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
10.1	Advies 1. U gaat veel met inwoners overleggen. Betrek daar ook de mensen bij, die op een bepaald levensgebied wat minder zelfredzaam zijn dan gemiddeld. Bijvoorbeeld door een beperking, minder te besteden, sociaal minder makkelijk functioneren. Maak het overleg inclusief!	We onderschrijven het belang om ook mensen die op een bepaald levensgebied minder zelfredzaam zijn dan gemiddeld te betrekken. In voorkomend geval zullen wij dit dan ook doen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
10.2	Advies 2. Kijk niet alleen wat mag en niet mag in de omgevingsplannen, maar ook op welke gebieden je eisen kunt stellen; dus wat "moet". Denk bijvoorbeeld aan toegankelijkheid voor mensen die moeilijk ter been zijn van de openbare ruimten, bedrijven en winkels en wellicht ook nieuwbouw. Of door de verplichting groen, ontmoetingsplekken, sport en speelplekken in de directe omgeving op te nemen in de plannen van projectontwikkelaars.	Onder dankzegging voor de zienswijzen merken wij op dat het instrument "omgevingsprogramma" als thematisch beleidsinstrument het meest aangewezen is om verder op deze thema's in te gaan. Wij zullen de thema's dan ook in dat kader meenemen. Het instrument "omgevingsplan" biedt daarvoor helaas onvoldoende mogelijkheden. De resultaten uit beleid, die de gemeente overigens ook al binden, kunnen dan vervolgens alleen op planologisch vlak zijn weerslag vinden in het instrument "omgevingsplan". Uiteraard kunnen en zullen wij ook in navolging op te maken beleidskeuzes, bij ruimtelijke en sociale ontwikkelingen deze opnemen als toetsings- en beoordelingscriteria. Wij mogen dan vanuit de overheid op de ontwikkelaars een beroep doen om te laten zien hoe zij deze aspecten verwerken in hun plannen vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid (ook al hebben we daarvoor nog steeds geen wettelijke grondslag).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
10.3	Advies 3. Maak een checklist van alle aspecten uit de omgevingsvisie, waaraan de opstellers van de dorps en wijkagenda, visies, programma's toetsen of hun plannen daar invloed op hebben. Of nog beter; aan de hand waarvan de plannen zo opgesteld dan wel aangepast worden, dat zij bijdragen aan de doelen.	Dit gaan we opzetten als onderdeel van de uitvoering/implementatie van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
10.4	Advies 4. Maak bij meeromvattende documenten zoals visies en programma's een standaard inhoudsopgave van de checklist. Zo wordt het onontkoombaar na te denken over deze aspecten en hierover iets te zeggen.	Dit gaan we opzetten als onderdeel van de uitvoering/implementatie van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 11: Elti B.V. en Autobedrijf Van Zessen

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
11.1	In de Omgevingsvisie zijn op de Visiekaart (pag. 53) o.a. zoekgebieden opgenomen voor woningbouw en bedrijven. Voor Lexmond is dit in de Omgevingseffectrapportage (pag. 127) voor bedrijven nader omschreven als 'een uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein de Bull (gebied 7), eventueel in combinatie met een transformatie van de werkfuncties aan de Ambachtsstraat'. Met de Ambachtsstraat wordt waarschijnlijk bedoeld de Ambachtsweg, waaraan onze bedrijven zijn gevestigd.	Dit is inderdaad een fout, deze zal hersteld worden.	In de Omgevings-effectrapportage (pag. 127) Ambachtstraat vervangen door Ambachtsweg
11.2	Een nieuw werklandschap aan de zuidzijde van de Oude Rijksweg zal groot genoeg moeten zijn voor de opvang en groei van lokale bedrijvigheid + de verplaatsing van het terrein aan de Ambachtsweg. Daarbij speelt ook dat sommige bedrijven behoefte hebben aan verdere uitbreiding ten opzichte van de huidige bedrijfsoppervlakte. Wij geven in overweging het zoekgebied te vergroten en/of een nieuw zoekgebied te vinden aan de zuidzijde van de Oude Rijksweg.	zie ook de reactie op zienswijze 8. Aanvullend: Zoekgebieden geven richting en zijn niet strak omljnd. Ontwikkelingen buiten zoekgebieden blijven mogelijk, mits goed gemotiveerd. Deze discussie zal ook plaatsvinden in het traject van de dorps(woon)visie Lexmond.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie

Zienswijze 12: G.J. Versluis machineverhuur B.V.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
12.1	De Visiekaart (Hoofdstuk 5): Wat wordt precies verstaan onder "met behoud open karakter" in de Legenda (p. 52) van de visiekaart en bij het onderdeel "Transitie naar natuur inclusieve en kringlooplandbouw met behoud van open karakter" onder het kopje "Agrarisch". Dit in verband met de geplande proefteelt van vezelgewassen om een bijdrage te leveren aan circulaire bouwmaterialen en het realiseren van milieuvoordelen zoals CO2-opslag.	Onder het "open karakter" verstaan wij het open veenweidelandschap met de karakteristieke strokenverkaveling, dat geschikt is voor weidevogels en waarin het oude cultuurlandschap zichtbaar is. Ook in de toekomst blijft het primaat in het open veenweidelandschap bij de landbouw, met name melkveehouderijen. Deze openheid van het weidevogellandschap willen we behouden met voldoende rust voor weidevogels. De teelt van vezelgewassen past wel binnen ons duurzaamheidsbeleid en binnen de transitie van de landbouw. De wens voor de teelt van vezelgewassen vraagt om onderzoek naar de gevolgen voor het open landschap en de weidevogels. In de opgestelde landbouwvisie is hier aandacht voor. We kunnen dit explicieter benoemen in de omgevingsvisie.	Op blz 25 van de ontwerp omgevingsvisie: Ook wordt ingezet op rendabele innovatieve vormen van 'nat' agrarisch gebruik en nieuwe gewassen die CO2 opslaan en gebruikt worden voor circulair en biobased bouwen en bv. Agroforestry en andere ecosysteemdiensten (CO2 vastlegging, waterberging, agrarisch natuurbeheer). Vervangen door: Ook wordt ingezet op rendabele innovatieve vormen van 'nat' agrarisch gebruik en nieuwe (vezel)gewassen die CO2 opslaan en gebruikt worden voor circulair en biobased bouwen en bv. Agroforestry en andere ecosysteemdiensten (CO2 vastlegging, waterberging, agrarisch natuurbeheer). De teelt van deze gewassen kan strijdig zijn met de ambitie om het open weidelandschap te beschermen en versterken. Deze nieuwe teelten hebben immers invloed op het aanzien van het cultuurhistorisch waardevolle landschap en de gevolgen voor aanwezige en te beschermen weidevogels is onvoldoende bekend. Onderzoek hiernaar zal uitgevoerd moeten worden. Daarmee kunnen we vervolgens de randvoorwaarden bepalen om de teelt van nieuwe gewassen mogelijk te maken.
12.2	Wij verzoeken u in de omgevingsvisie ruimte te houden voor het telen van vezelteelt voor de biobased bouw.	In de ontwerp omgevingsvisie bieden we deze ruimte (p.25). Zie ook reactie op zienswijze 12.1.	Zie zienswijze 12.1.

Zienswijze 13: Apenkooi Events

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
13.1	<p>Het is goed dat evenementen hun plek krijgen in de Visie. Dat kan bijvoorbeeld in de paragraaf recreatie. Aan deze paragraaf zou een overweging toegevoegd kunnen worden in de zin van: "binnen de gemeente en met name in het buitengebied vinden enkele succesvolle evenementen plaats. Deze evenementen bedienen verschillende doelgroepen binnen de gemeente. Zo is er voor jong en oud wat te doen. Evenementen zijn ontmoetingsplekken, ze geven reuring, naamsbekendheid en economische spin off, zo voegen ze wat toe aan het sociaal-culturele leven binnen de gemeente. Evenementen kunnen echter ook voor overlast zorgen of schade, om die reden is het belangrijk dat aan een vergunning voorschriften worden verbonden met betrekking tot onder meer geluid, verkeer en parkeren, en indien aan de orde dat het evenement met behulp van een deskundige ecologisch op zorgvuldige wijze wordt ingepast. "</p>	<p>Evenementen zijn inderdaad onderbelicht in de omgevingsvisie. Hierover kan aanvullend een tekst opgenomen worden in lijn met het beschreven voorstel.</p>	<p>In paragraaf 3.6 van de ontwerp omgevingsvisie onder het kopje 'Wat speelt er?' de volgende alinea toevoegen: Naast recreatie en toerisme kent de gemeente een aantal terugkerende evenementen van diverse aard en omvang. Evenementen zijn periodieke of eenmalige gebeurtenissen op het gebied van kunst, cultuur, sport, feesten, kermis etc. Deze evenementen vinden plaats in de dorpen en steden, waaronder de historische paardenmarkt en de sleepbootdagen in Vianen. Daarnaast vinden er de laatste jaren in het buitengebied enkele succesvolle muziek evenementen plaats.</p> <p>De evenementen bedienen verschillende doelgroepen binnen de gemeente. Zo is er voor jong en oud wat te doen. Het zijn ontmoetingsplekken, ze geven reuring, naamsbekendheid en economische spin off, zo voegen ze wat toe aan het sociaal-culturele leven binnen de gemeente.</p> <p>Evenementen kunnen echter ook voor overlast zorgen of schade, om die reden is vaak een evenementenvergunning nodig waaraan voorschriften worden verbonden met betrekking tot onder meer geluid, verkeer en parkeren, en indien aan de orde dat het evenement met behulp van een deskundige ecologisch op zorgvuldige wijze wordt ingepast.</p>
13.2	<p>Daarnaast zouden de belangrijkste evenementen locaties, zoals het recreatiegebied onder het A2-viaduct kunnen worden aangegeven op de waardenkaart van hoofdstuk 5. Daarmee is de positie van evenementen ook in de omgevingsvisie voldoende geborgd.</p>	<p>De waardenkaart geeft de waarden en kwaliteiten van een gebied weer, niet bepaald of gewenst (tijdelijk) gebruik. Om deze reden horen evenementen niet thuis op de waardenkaart. Aanwijzing van een of meerdere evenemententerreinen is een specifieke beleidskeuze. Pas daarna volgt planologische vaststelling.</p>	<p>De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p>

Zienswijze 14: Paardenmarktcomité Vianen

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
14.1	Het kan toch niet zo zijn dat een jarenlange traditie (de paardenmarkt in Vianen); inmiddels 752 jaar geen doorgang meer kan vinden vanwege deze nieuwe omgevingsvisie.	Zie ook reactie op zienswijze 13.1. In de omgevingsvisie wordt de Paardenmarkt niet onmogelijk gemaakt. Waar de zienswijze op doelt is de beschrijving van kleinschalige recreatie. Op blz 26 van de ontwerp omgevingsvisie staat onder 'Wat we willen bereiken' : We willen ruimte bieden aan toeristisch recreatieve ontwikkelingen die passen bij onze waarden. Dat betekent dat we vooral kansen zien voor kleinschalige recreatie passend in ons rustige, prachtige buitengebied. We staan geen grootschalige vakantieparken, dagrecreatie of horeca toe. Voorwaarde voor (recreatieve) ontwikkelingen is dat zorgvuldig omgegaan wordt met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De paardenmarkt is echter een evenement en valt niet onder de definitie van grootschalige dagrecreatie.	zie zienswijze 13.1
14.2	Gaarne aandacht voor de formulering dagrecreatie in de omgevingsvisie. Hierbij toevoegen met uitzondering van bestaande evenementen als o.a. Paardenmarkten in Vianen en Ameide.	zie zienswijze 13.1	zie zienswijze 13.1

Zienswijze 15: Gemeente Nieuwegein

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
15.1	In paragraaf 3.4 wordt in de ontwerp omgevingsvisie voor het eerst geschreven over de regiopoort. Deze term is niet nader toegelicht. Hoewel de term regionaal bekend is, wordt uit de omgevingsvisie nu niet duidelijk wat de regiopoort zal inhouden qua invulling en programma. Dit zouden we graag toegelicht zien.	We kunnen deze term toelichten in de tekst.	Op blz 23 van de ontwerp omgevingsvisie de zin: Samen met de provincie werken we aan de ontwikkeling van HUB Vianen als volwaardig regionaal transferium en HUB Leerdam, Lexmond en Meerkerk als volwaardige overstappunten voor onze inwoners. Aanvullen tot: Samen met de provincie werken we aan de ontwikkeling van HUB Vianen als volwaardig regionaal transferium. Hierbij spreken we over de regiopoort Vianen, een locatie aan de rand van het stedelijk gebied met potentie voor gebiedsontwikkeling en het verbeteren van de knoopwaarde van de HUB. Daarnaast werken we aan de ontwikkeling van HUB Leerdam, HUB Lexmond en HUB Meerkerk als volwaardige overstappunten voor onze inwoners.

Zienswijze 16: LTO Noord

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.1	Wij hebben het gevoel dat de deelname vanuit de landbouw, toch een belangrijk deel van het landelijk gebied, onvoldoende is meegenomen in het participatieproces.	Een onderdeel van het participatieproces was een bijeenkomst met ondernemers en maatschappelijke organisaties (op 22 februari 2022). De LTO-Noord heeft hier een uitnodiging voor ontvangen maar heeft hier geen gebruik van gemaakt. Vanuit de agrarische sector waren aanwezig het agrarisch collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden, de Nederlandse Fruitteelt organisatie en een agrariër. Op 19 april 2023 is er een vervolgbijeenkomst georganiseerd waarin de (concept) omgevingsvisie is gepresenteerd met aandacht voor de inbreng vanuit het participatietraject. Ook hiervoor is LTO-Noord uitgenodigd maar zij heeft hiervan geen gebruik gemaakt. Naast de omgevingsvisie is het traject van de landbouwvisie opgestart. In dit traject is de agrarische sector nauw betrokken. Input vanuit dit traject is verwerkt in de omgevingsvisie. Derhalve zijn wij van mening dat de agrarische sector voldoende is betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.2	Opmerking 1. De landbouw speelt een belangrijke rol in het mooie open landschap van de streek zoals die nu is. In de ontwerp-omgevingsvisie is desalniettemin vooral ruimte geschetst voor meer recreatie en meer natuur. ..Het is van wezenlijk belang voor de agrarische sector in Vijfheerenlanden dat we zuinig zijn op de landbouwgronden die we nog hebben. Alleen dan is er perspectief om hier ook in de toekomst op een duurzame manier te kunnen blijven boeren.	In de omgevingsvisie worden de doelen/opgaven die we zien tot 2040 uitgewerkt in 11 ambities. Eén van deze ambities luidt: We zetten in op een toekomstbestendige landbouw. Op blz 25 ontwerp omgevingsvisie staat onder andere: 'De vrijkomende landbouwgronden worden primair ingezet om bij te dragen aan de transitie naar een toekomstbestendige landbouw. Landbouwgronden buiten de kernrandzones blijven bij voorkeur in landbouwkundig gebruik.' Het uitwerken van deze ambitie heeft in de afgelopen maanden plaatsgevonden via het opstellen van de landbouwvisie, in nauw overleg met de agrarische sector.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.1	Wij hebben het gevoel dat de deelname vanuit de landbouw, toch een belangrijk deel van het landelijk gebied, onvoldoende is meegenomen in het participatieproces.	Een onderdeel van het participatieproces was een bijeenkomst met ondernemers en maatschappelijke organisaties (op 22 februari 2022). De LTO-Noord heeft hier een uitnodiging voor ontvangen maar heeft hier geen gebruik van gemaakt. Vanuit de agrarische sector waren aanwezig het agrarisch collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden, de Nederlandse Fruitteelt organisatie en een agrariër. Op 19 april 2023 is er een vervolgbijeenkomst georganiseerd waarin de (concept) omgevingsvisie is gepresenteerd met aandacht voor de inbreng vanuit het participatietraject. Ook hiervoor is LTO-Noord uitgenodigd maar zij heeft hiervan geen gebruik gemaakt. Naast de omgevingsvisie is het traject van de landbouwvisie opgestart. In dit traject is de agrarische sector nauw betrokken. Input vanuit dit traject is verwerkt in de omgevingsvisie. Derhalve zijn wij van mening dat de agrarische sector voldoende is betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.2	Opmerking 1. De landbouw speelt een belangrijke rol in het mooie open landschap van de streek zoals die nu is. In de ontwerp-omgevingsvisie is desalniettemin vooral ruimte geschetst voor meer recreatie en meer natuur. ..Het is van wezenlijk belang voor de agrarische sector in Vijfheerenlanden dat we zuinig zijn op de landbouwgronden die we nog hebben. Alleen dan is er perspectief om hier ook in de toekomst op een duurzame manier te kunnen blijven boeren.	In de omgevingsvisie worden de doelen/opgaven die we zien tot 2040 uitgewerkt in 11 ambities. Eén van deze ambities luidt: We zetten in op een toekomstbestendige landbouw. Op blz 25 ontwerp omgevingsvisie staat onder andere: 'De vrijkomende landbouwgronden worden primair ingezet om bij te dragen aan de transitie naar een toekomstbestendige landbouw. Landbouwgronden buiten de kernrandzones blijven bij voorkeur in landbouwkundig gebruik.' Het uitwerken van deze ambitie heeft in de afgelopen maanden plaatsgevonden via het opstellen van de landbouwvisie, in nauw overleg met de agrarische sector.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.3	Opmerking 2. Om ook in de toekomst mee te kunnen in de steeds veranderende maatschappelijke eisen is eenvoudigweg meer grond nodig. Door dit niet op te nemen in de ontwerp-omgevingsvisie hebben blijvende boeren onvoldoende mogelijkheid om mee te gaan in de gevraagde transitie. Boeren moeten hierin wel zelf een keuze kunnen maken.	Zie ook zienswijze 9.2 en 16.2. Het streven naar behoud van landbouwgrond wordt uitgewerkt in de landbouwvisie. Hierbij geldt tevens het uitgangspunt dat we streven naar natuur inclusieve landbouw. Dat betekent het vervlechten van landbouw en natuur en niet het scheiden ervan. Verder zoveel mogelijk combineren van ruimte vragende opgaven. De term natuur inclusieve landbouw is nog niet opgenomen in de omgevingsvisie, dat kunnen we aanpassen en toevoegen.	Zie ook zienswijze 9.2. Daarnaast tekst blz 24/25 van de ontwerp omgevingsvisie: Samen met alle belanghebbenden wil de gemeente werken aan een aantrekkelijk, vitaal en toekomstbestendig buitengebied, waarin de agrariër zijn werk kan doen, er plek is voor recreatie en er ook ruimte is voor herstel van de natuur en biodiversiteit. Onze inzet is een goede balans tussen landbouw, natuur, waterbeheer, het tegengaan van de effecten van bodemdaling, recreatie, het opwekken van duurzame energie en alle andere belangen die spelen in het landelijk gebied. Hiervoor is een andere manier van ondernemen nodig, waarbij de landbouw in balans is met de natuurlijke omstandigheden. Vervangen door: Samen met alle belanghebbenden wil de gemeente werken aan een aantrekkelijk, vitaal en toekomstbestendig buitengebied. Dat betekent dat de agrariër zijn werk kan doen, er plek is voor recreatie en er ook ruimte is voor herstel van de natuur en biodiversiteit. Het streven daarbij is behoud van landbouwgrond. Hierbij geldt het uitgangspunt dat we streven naar natuur inclusieve landbouw. Dat betekent het vervlechten van landbouw en natuur en niet het scheiden ervan. Hiervoor is een andere manier van ondernemen nodig, waarbij de landbouw in balans is met de natuurlijke omstandigheden. Op deze manier zetten we in op een goede balans tussen landbouw en natuur, waarbij aandacht is voor waterbeheer en het tegengaan van de effecten van bodemdaling. Verder zoveel mogelijk combineren van ruimte vragende opgaven. Andere functies in het buitengebied zoals recreatie en het opwekken van duurzame energie worden bij voorkeur verweven in het landschap.
16.4	Opmerking 2. Voor wat betreft de het zoeken van nieuwe gebruiksmogelijkheden voor (een deel van) de voormalige agrarische gebouwen is het belangrijk dat er ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de locatie. De beste invulling hiervan is namelijk locatieafhankelijk. Bij deze transformatie waarbij het landschap wordt versterkt moet te allen tijde rekening worden gehouden met de reeds aanwezige landbouwbedrijven. De boeren die op hun plek door willen gaan mogen geen hinder en schade ondervinden van de nieuwe functies van vrijgekomen vastgoed.	Bescherming van bestaande agrarische bedrijven gebeurt via geldende (milieu)wet- en regelgeving. Daarnaast heeft de gemeente een vastgestelde geurverordening waarin vastgelegd is welke afstanden gelden tussen agrarische bedrijven en andere functies.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.5	Opmerking 2. Schade die zou kunnen ontstaan wanneer er meer wordt toegelaten in het gebied is verdere oeverafkalving. Dit probleem bestaat al maar zal nog groter worden wanneer je grootschalige, gemotoriseerde vaarrecreatie toelaat in het gebied.	Dit is in zijn algemeenheid inderdaad een belangrijk aandachtspunt. We nemen dit mee als aandachtspunt bij nieuwe recreatieve ontwikkelingen. Een verdere uitwerking past echter niet binnen het abstractieniveau van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.6	Opmerking 3. De gemeente Vijfheerenlanden bestaat grotendeels uit weidegebied met als grondslag overwegend klei op veen. Hier is weinig tot geen sprake van bodemdaling. De veelbesproken opgaven rondom CO2-reductie en bodemdaling worden in deze ontwerp-omgevingsvisie veel te groot gemaakt.	Het is inderdaad zo dat de veengrond in Vijfheerenlanden is afgedekt met klei. De veenweidegebieden in de gemeente zijn daardoor beperkt gevoelig voor bodemdaling. De tekst hierover kan genuanceerd worden, zowel in de visie als in de gemeenteadlas. Zie kaart tabblad zienswijze 16. Een goede kaart die dit laat zien kan opgenomen worden in de gemeenteadlas.	zie zienswijze 9.2
16.7	Opmerking 4. In Vijfheerenlanden is al veel diversiteit onder de agrariërs. Deze kracht zal meer moeten worden erkend en benut, in plaats van boeren te verplichten om hun bedrijven te extensiveren of om te schakelen naar een biologische vorm van landbouw. Boeren moeten als ondernemers zelf een keuze kunnen maken in hoe zij hun doelen willen en kunnen behalen. Want willen is één maar het verdienmodel van de landbouwbedrijven krijgt hierbij echt te weinig aandacht.	Wij zijn het eens met deze opmerking. De omgevingsvisie heeft echter niet de diepgang om het verdienmodel van de landbouwbedrijven te beschrijven of uit te werken. In de landbouwvisie, die momenteel wordt opgesteld, is hier wel aandacht voor.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.8	Opmerking 4. Voor de intensieve landbouwbedrijven is het onmisbaar dat bestaande bedrijven wel stappen (als milieumaatregelen e.d.) kunnen blijven zetten. Alleen wanneer er voldoende ontwikkelingsruimte wordt geboden is er ook voor deze bedrijven toekomstperspectief.	Nieuwe intensieve veehouderijen passen niet in een toekomstbestendig, natuur inclusieve landbouw zoals wij die voor ons zien. Bestaande intensieve landbouwbedrijven kunnen, binnen bestaande wet- en regelgeving de stappen zetten die zij nodig achten om te ontwikkelen naar een toekomstperspectief van meer duurzame landbouw.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.9	Opmerking 4. Ten aanzien van vergunningverlening is het van belang dat er geen bovenwettelijke eisen worden gesteld ten opzichte van generieke wet- en regelgeving.	De gemeente Vijfheerenlanden heeft in haar visie niets opgenomen over het aanscherpen van wettelijke normen of eisen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.1	Wij hebben het gevoel dat de deelname vanuit de landbouw, toch een belangrijk deel van het landelijk gebied, onvoldoende is meegenomen in het participatieproces.	Een onderdeel van het participatieproces was een bijeenkomst met ondernemers en maatschappelijke organisaties (op 22 februari 2022). De LTO-Noord heeft hier een uitnodiging voor ontvangen maar heeft hier geen gebruik van gemaakt. Vanuit de agrarische sector waren aanwezig het agrarisch collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden, de Nederlandse Fruitteelt organisatie en een agrariër. Op 19 april 2023 is er een vervolgbijeenkomst georganiseerd waarin de (concept) omgevingsvisie is gepresenteerd met aandacht voor de inbreng vanuit het participatietraject. Ook hiervoor is LTO-Noord uitgenodigd maar zij heeft hiervan geen gebruik gemaakt. Naast de omgevingsvisie is het traject van de landbouwvisie opgestart. In dit traject is de agrarische sector nauw betrokken. Input vanuit dit traject is verwerkt in de omgevingsvisie. Derhalve zijn wij van mening dat de agrarische sector voldoende is betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.2	Opmerking 1. De landbouw speelt een belangrijke rol in het mooie open landschap van de streek zoals die nu is. In de ontwerp-omgevingsvisie is desalniettemin vooral ruimte geschetst voor meer recreatie en meer natuur. ..Het is van wezenlijk belang voor de agrarische sector in Vijfheerenlanden dat we zuinig zijn op de landbouwgronden die we nog hebben. Alleen dan is er perspectief om hier ook in de toekomst op een duurzame manier te kunnen blijven boeren.	<p>In de omgevingsvisie worden de doelen/opgaven die we zien tot 2040 uitgewerkt in 11 ambities. Eén van deze ambities luidt: We zetten in op een toekomstbestendige landbouw.</p> <p>Op blz 25 van de ontwerp omgevingsvisie staat onder andere: 'De vrijkomende landbouwgronden worden primair ingezet om bij te dragen aan de transitie naar een toekomstbestendige landbouw. Landbouwgronden buiten de kernrandzones blijven bij voorkeur in landbouwkundig gebruik.' Het uitwerken van deze ambitie heeft in de afgelopen maanden plaatsgevonden via het opstellen van de landbouwvisie, in nauw overleg met de agrarische sector.</p> <p>Het streven naar behoud van landbouwgrond wordt uitgewerkt in de landbouwvisie. Hierbij geldt tevens het uitgangspunt dat we streven naar natuur inclusieve landbouw. Dat betekent het vervlechten van landbouw en natuur en niet het scheiden ervan. Verder zoveel mogelijk combineren van ruimte vragende opgaven. De term natuur inclusieve landbouw is nog niet opgenomen in de omgevingsvisie, dat kunnen we aanpassen en toevoegen.</p> <p>Zie daarnaast zienswijze 9.2.</p>	<p>Zie zienswijze 9.2.</p> <p>Daarnaast tekst blz 24/25 van de ontwerp omgevingsvisie: Samen met alle belanghebbenden wil de gemeente werken aan een aantrekkelijk, vitaal en toekomstbestendig buitengebied, waarin de agrariër zijn werk kan doen, er plek is voor recreatie en er ook ruimte is voor herstel van de natuur en biodiversiteit. Onze inzet is een goede balans tussen landbouw, natuur, waterbeheer, het tegengaan van de effecten van bodemdaling, recreatie, het opwekken van duurzame energie en alle andere belangen die spelen in het landelijk gebied. Hiervoor is een andere manier van ondernemen nodig, waarbij de landbouw in balans is met de natuurlijke omstandigheden.</p> <p>Vervangen door: Samen met alle belanghebbenden wil de gemeente werken aan een aantrekkelijk, vitaal en toekomstbestendig buitengebied. Dat betekent dat de agrariër zijn werk kan doen, er plek is voor recreatie en er ook ruimte is voor herstel van de natuur en biodiversiteit. Het streven daarbij is behoud van landbouwgrond. worden bij voorkeur verweven in het landschap.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.2			Hierbij geldt het uitgangspunt dat we streven naar natuur inclusieve landbouw. Dat betekent het vervlechten van landbouw en natuur en niet het scheiden ervan. Hiervoor is een andere manier van ondernemen nodig, waarbij de landbouw in balans is met de natuurlijke omstandigheden. Op deze manier zetten we in op een goede balans tussen landbouw en natuur, waarbij aandacht is voor waterbeheer en het tegengaan van de effecten van bodemdaling. Verder zoveel mogelijk combineren van ruimte vragende opgaven. Andere functies in het buitengebied zoals recreatie en het opwekken van duurzame energie.
16.3	Opmerking 2. Om ook in de toekomst mee te kunnen in de steeds veranderende maatschappelijke eisen is eenvoudigweg meer grond nodig. Door dit niet op te nemen in de ontwerp-omgevingsvisie hebben blijvende boeren onvoldoende mogelijkheid om mee te gaan in de gevraagde transitie. Boeren moeten hierin wel zelf een keuze kunnen maken.	Zie 16.2.	Zie zienswijze 9.2 en 16.2.
16.4	Opmerking 2. Voor wat betreft de het zoeken van nieuwe gebruiksmogelijkheden voor (een deel van) de voormalige agrarische gebouwen is het belangrijk dat er ook nadrukkelijk wordt gekeken naar de locatie. De beste invulling hiervan is namelijk locatieafhankelijk. Bij deze transformatie waarbij het landschap wordt versterkt moet te allen tijde rekening worden gehouden met de reeds aanwezige landbouwbedrijven. De boeren die op hun plek door willen gaan mogen geen hinder en schade ondervinden van de nieuwe functies van vrijgekomen vastgoed.	Bescherming van bestaande agrarische bedrijven gebeurt via geldende (milieu)wet- en regelgeving. Daarnaast heeft de gemeente een vastgestelde geurverordening waarin vastgelegd is welke afstanden gelden tussen agrarische bedrijven en andere functies.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.5	Opmerking 2. Schade die zou kunnen ontstaan wanneer er meer wordt toegelaten in het gebied is verdere oeverafkalving. Dit probleem bestaat al maar zal nog groter worden wanneer je grootschalige, gemotoriseerde vaarrecreatie toelaat in het gebied.	Dit is in zijn algemeenheid inderdaad een belangrijk aandachtspunt. Een uitwerking past echter niet binnen het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Wanneer sprake is van recreatieve ontwikkelingen die gevolgen kunnen hebben voor oeverafkalving, zal hierover overleg gevoerd worden met de betreffende vaarwegbeheerder. Dat zijn Rijkswaterstaat (Lek), het waterschap (de Linge) en de provincie (het Merwedekanaal). Te nemen maatregelen zullen in overleg met of door hen genomen worden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.6	Opmerking 3. De gemeente Vijfheerenlanden bestaat grotendeels uit weidegebied met als grondslag overwegend klei op veen. Hier is weinig tot geen sprake van bodemdaling. De veelbesproken opgaven rondom CO2-reductie en bodemdaling worden in deze ontwerp-omgevingsvisie veel te groot gemaakt.	Het is inderdaad zo dat de veengrond in Vijfheerenlanden is afgedekt met klei. De veenweidegebieden in de gemeente zijn daardoor beperkt gevoelig voor bodemdaling. De tekst hierover kan genuanceerd worden, zowel in de visie als in de gemeenteadlas. Zie kaart tabblad zienswijze 16. Een goede kaart die dit laat zien kan opgenomen worden in de gemeenteadlas.	zie zienswijze 9.2
16.7	Opmerking 4. In Vijfheerenlanden is al veel diversiteit onder de agrariërs. Deze kracht zal meer moeten worden erkend en benut, in plaats van boeren te verplichten om hun bedrijven te extensiveren of om te schakelen naar een biologische vorm van landbouw. Boeren moeten als ondernemers zelf een keuze kunnen maken in hoe zij hun doelen willen en kunnen behalen. Want willen is één maar het verdienmodel van de landbouwbedrijven krijgt hierbij echt te weinig aandacht.	Wij zijn het eens met deze opmerking. De omgevingsvisie heeft echter niet de diepgang om het verdienmodel van de landbouwbedrijven te beschrijven of uit te werken. In de landbouwvisie, die momenteel wordt opgesteld, is hier wel aandacht voor.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.8	Opmerking 4. Voor de intensieve landbouwbedrijven is het onmisbaar dat bestaande bedrijven wel stappen (als milieumaatregelen e.d.) kunnen blijven zetten. Alleen wanneer er voldoende ontwikkelingsruimte wordt geboden is er ook voor deze bedrijven toekomstperspectief.	Nieuwe intensieve veehouderijen passen niet in een toekomstbestendig, natuur inclusieve landbouw zoals wij die voor ons zien. Bestaande intensieve landbouwbedrijven kunnen, binnen bestaande wet- en regelgeving de stappen zetten die zij nodig achten om te ontwikkelen naar een toekomstperspectief van meer duurzame landbouw.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.9	Opmerking 4. Ten aanzien van vergunningverlening is het van belang dat er geen bovenwettelijke eisen worden gesteld ten opzichte van generieke wet- en regelgeving.	De gemeente Vijfheerenlanden heeft in haar visie niets opgenomen over het aanscherpen van wettelijke normen of eisen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
16.10	Opmerking 5. Het is een grote uitdaging om landbouwverkeer, wielrenners, hardlopers en wandelaars samen veilig op één weg toe te laten. Deze uitdaging zal met het oog op de woningbouwopgave die er ligt steeds groter worden. .. De situatie zoals die nu is zorgt voor gevaarlijke verkeerssituaties. Daarom is het de hoogste tijd dat er een structurele veilige oplossing komt voor alle verkeersdeelnemers in het landelijk gebied.	Als gemeente Vijfheerenlanden herkennen wij deze uitdaging. In de omgevingsvisie is aandacht voor verkeersveiligheid en het oplossen van knelpunten. Bij de uitwerking hiervan (zie diverse punten onder Hoe gaan we dat doen?) wordt ingezet op het waar mogelijk scheiden van verkeersstromen en zo min mogelijk landbouwverkeer op de openbare wegen. Ook in de landbouwvisie, die momenteel wordt opgesteld, is aandacht voor bereikbaarheid en verkeersveiligheid.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.11	Opmerking 6. We willen geen grote windmolen- en zonneparken op landbouwgrond. Ook het participeren van de landbouw in duurzaam opgewekte energie kan alleen plaatsvinden op vrijwillige basis.	Gemeente Vijfheerenlanden heeft de ambitie om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te bereiken door het opwekken van duurzame energie. Wij zetten daarbij tot 2030 in op 'zon op dak'. Ook wordt ruimte gegeven voor kleine windturbines t.b.v. eigen gebruik, dit is op vrijwillige basis. In het beleidskader energietransitie is het volgende opgenomen: Het beleidskader energietransitie focust zich voornamelijk op het opwekken van elektriciteit uit bestaande technieken zoals zonnepanelen en windturbines. De gemeente Vijfheerenlanden heeft er bestuurlijk voor gekozen om geen zonnevelden op (agrarische) gronden te faciliteren. Daarom dient de opgave grotendeels ingevuld te worden door duurzame opwek van energie door middel van zon op dak en windturbines. Daarnaast laat dit beleidskader energietransitie ruimte voor innovatie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.12	Opmerking 7. In de gemeenteadlas wordt gesuggereerd dat er een historische bodemdaling heeft plaatsgevonden tot wel 7 meter. Dit is onjuist.	Op de kaart 'historische bodemdaling door veenoxidatie' van de provincie Utrecht staat het inderdaad in mm, hier is dus sprake van een fout.	Per abuis is hier een verkeerde grootte genoemd, nl. m in plaats van mm. Dit zal hersteld worden.
16.13	Opmerking 8. Er wordt in de omgevingsvisie te weinig gesproken over hetgeen de landbouw al heeft bereikt. We zijn als sector behoorlijk ver in de landbouwtransitie. Zo doet de landbouw al decennia veel aan agrarisch natuurbeheer. Het zou goed zijn om juist dit ook expliciet naar voren te laten komen.	In paragraaf 3.5 onder het kopje Wat speelt er? Kunnen we hier aandacht aan besteden. In de landbouwvisie is hier ook aandacht voor.	zie zienswijze 9.2
16.14	Opmerking 8. Om dit (zie 16.13) door te kunnen ontwikkelen is het belangrijk om boeren hierin te stimuleren. Dit is onder meer mogelijk door een passende financiële compensatie en/of het maken van afspraken voor de langere termijn.	Wij zijn het eens met deze opmerking. De omgevingsvisie heeft echter niet de diepgang om dit te beschrijven of uit te werken. In de landbouwvisie, die momenteel wordt opgesteld, is hier wel aandacht voor. We gaan hierover een lobby opstarten bij provincie en rijk.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
16.15	De agrarische ondernemers voelen zich in de ontwerp-omgevingsvisie onvoldoende gehoord en dat moet de gemeente rechtzetten. Ga alsnog met de agrariërs in gesprek en neem die kennis en ervaring mee in een aanpassing.	zie reactie op zienswijze 16.1	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 17: Lekstede wonen

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
17.1	3.1. We bouwen naar behoefte. De vraag naar woningen binnen de kleinere woonplaatsen is groot, deze daarom meer laten groeien dan in de weergegeven ambitie is aangegeven. Ook om de voorzieningen in stand te kunnen houden danwel toe te kunnen voegen.	Het omgevingsbeleid van de provincie Utrecht staat het bouwen van maximaal 50 woningen in kernrandzones van dorpen toe, als aangetoond is dat dit noodzakelijk is om de vitaliteit van de kern te waarborgen. Om deze reden stelt de gemeente samen met de inwoners van de dorpen dorpswoonvisies op. Deze worden opgesteld voor alle dorpen uitgezonderd Vianen, Leerdam en Meerkerk (voor deze kernen worden gebiedsvisies opgesteld). Wij zetten dus, zoveel als mogelijk is binnen het omgevingsbeleid van de provincie, in op woningbouw in kleinere dorpen en sluiten daarmee aan op de wens van LEKSTEDE wonen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
17.2	3.1. We bouwen naar behoefte. Het gebied ten westen van Vianen ook opnemen als zoekgebied voor woningbouw op de visiekaart.	Het gebied ten (noord)westen van Vianen is aangemerkt als Natuur Netwerk Nederland (zie figuur 7 in paragraaf 5.1). Het ontwikkelen van woningen is in deze zone niet toegestaan. Daarom is dit gebied in de visiekaart uitgesloten als voor woningbouw potentieel te ontwikkelen gebied.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
17.3	3.1. We bouwen naar behoefte. Graag zien we dat bij herstructurering gekeken wordt naar de mogelijkheden om andere woningtypes terug te bouwen die aansluiten bij de woonbehoefte en zo mogelijk deze locaties verder te optimaliseren in aantallen woningen.	Wij zijn het met LEKSTEDE wonen eens dat bij herstructurering goed gekeken moet worden naar aantallen en programma. Dit heeft echter geen gevolgen voor de Omgevingsvisie omdat die geen uitspraken doet over herstructurering in bestaande stedelijke gebieden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
17.4	3.10 We zijn een klimaatbestendige gemeente en we vergroten de biodiversiteit en 3.11 We zetten in op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting. Sluit aan op landelijke wet- en regelgeving om zo de betaalbaarheid en de kosten in balans te houden. Voorkom dat stapeling van ambities leiden tot een onbalans waardoor betaalbaarheid en haalbaarheid in het gedrang komen.	Bovenwettelijke eisen zijn bij nieuwbouwprojecten onderwerp van gesprek als onderdeel van de totale discussie over het project. Daarbij zijn de door de gemeente ondertekende convenanten en intenties zoals de RAS en het convenant duurzaam bouwen uitgangspunt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 18: Inwoner 4

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
18.1	Voor Lexmond is een zoekgebied opgenomen (nummer 7) voor uitbreiding bedrijventerrein De Bull. ..De toenemende verkeersdruk zal een forse extra belasting vormen voor de dichtbij gelegen woningen aan de Nieuwe Rijksweg (beide zijden), de Kortenhoeveneseweg en de Killesteijnstraat. Een rotonde op die plek roept bij mij en anderen bezwaren op. Ik doe u de volgende suggestie. Het woningbouwzoekgebied (nummer 25) aan de zuidzijde van de Oude Rijksweg ligt voorbij een intensief bebouwingslint langs de Nieuwe Rijksweg. Mijns inziens zou dit zoekgebied ook (of misschien beter) kunnen worden gezien voor de uitbreiding van bedrijfsterrein in Lexmond. Alsdan zou een rotonde mogelijk zijn meer in de richting van Vianen, tussen de zoekgebieden 24 en 25.	De gemeente is gestart met het opstellen van dorps(woon)visies. Lexmond is één van de visies die dit jaar wordt opgesteld. Hierin zal integraal, met inwoners en andere belanghebbenden, gekeken worden naar de gewenste ontwikkelingen in Lexmond voor de komende 10-15 jaar. De benoemde locaties voor wonen en werken kunnen hierbij vanuit het dorp voorgesteld worden. De voorgestelde verkeerskundige maatregelen worden niet benoemd in de omgevingsvisie, maar zijn aan de orde bij de fase van uitwerking en kunnen eveneens in het traject van de dorps(woon)visie ingebracht worden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 19: Inwoner 5

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
19.1	Paragraaf 4.3 bladzijde 47 "Natte land van Lek en Linge" In 3e alinea wordt gesproken over een fietsverbinding over de Lek waarbij brug A2 wordt genoemd. In de plannen van Rijkswaterstaat wordt voor de toekomst ook gesproken over een fietsverbinding over de A27 bij nieuw toekomstige brug over de Lek. Deze vermelding tevens meenemen in de omgevingsvisie.	Deze toekomstige fietsverbinding is opgenomen op de visiekaart (figuur 6, blz 53 van de ontwerp omgevingsvisie). In de tekst komt dit echter niet terug. We voegen dit toe.	Tekstvoorstel blz 23 van de ontwerp omgevingsvisie: • We zetten in op een veilig en samenhangend routenetwerk voor fietsers en openbaar vervoer, we werken aan aantrekkelijke, veilige, toegankelijke en groene verbindingen binnen en tussen woonplaatsen voor fietsers en wandelaars. Aanpassen naar: • We zetten in op een veilig en samenhangend routenetwerk voor fietsers en openbaar vervoer, we werken aan aantrekkelijke, veilige, toegankelijke en groene verbindingen binnen en tussen woonplaatsen voor fietsers en wandelaars. De fietsverbinding over de Lek via de brug met de A2 is een belangrijke schakel hierin. De plannen van Rijkswaterstaat om een fietsverbinding over de A27 aan te leggen bij de nieuw toekomstige brug over de Lek, sluiten hierbij aan.
19.2	Paragraaf 4.3 bladzijde 47 "Natte land van Lek en Linge" In 3e alinea wordt gesproken over dat Fort Everdingen onderdeel vormde van de Hollandse Waterlinie ter bescherming van het stroomafwaarts gebied. Op www.forten.nl staat echter een andere beschrijving. Daarnaast zou vermelding van Fort Everdingen goed te plaatsen zijn bij "Cultuurhistorie". Beamt u deze benadering?	In paragraaf 3.2 (blz 17 e.v. ontwerp omgevingsvisie) wordt de Nieuwe Hollandse Waterlinie voldoende benoemd. De aangegeven tekst kan overgenomen worden, omdat de tekst die er nu staat niet geheel juist is.	Tekstvoorstel blz 47 van de ontwerp omgevingsvisie de tekst: Fort Everdingen zorgde als onderdeel van de Hollandse Waterlinie voor de bescherming van het stroomafwaarts gebied. Vervangen door: Fort Everdingen werd tussen 1841 en 1847 gebouwd en moest ervoor zorgen dat vijandelijke legers niet over de Lekdijk of over de rivier door de waterlinie heen konden breken. Vanuit het fort kon het omliggende gebied onder water worden gezet met een stelsel van drie sluizen. Het fort werd tijdens de Tweede Wereldoorlog nog gebruikt. Daarna gebruikte de Explosieven Opruimingsdienst Defensie het complex als trainingscentrum.
19.3	Bij figuur 6 op bladzijde 53 staan de woonkernen ingetekend. Op de Biezenweg, doodlopende weg tussen kruispunt Hoefslag naar A2, staan woningen. Deze zien we niet in deze tekening terug. Beamt u deze tekortkoming?	Het klopt dat ten zuiden van de Biezenweg ter hoogte van het bedrijventerrein Gaasperwaard woningen staan die niet op de kaart terug te vinden zijn. De kaart is een schematisering van de werkelijkheid en er zijn daarom, met name in het landelijk gebied, veel meer woningclusters niet op de kaart terug te vinden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
19.4	Bij figuur 6 op bladzijde 53 staat "Regionaal bedrijventerrein" ingetekend. Naast intekening missen we de ontsluiting van en naar dit industrieterrein.	De gevraagde nadere detaillering leent zich niet voor een Omgevingsvisie, anders zou dat voor elk in potentie te ontwikkelen gebied moeten gebeuren. Daarnaast is deze ontsluiting nog niet bekend en wordt nog onderzocht. Nadere detaillering van de visiekaart uit de omgevingsvisie vindt plaats via uitwerkingsvisies en uiteindelijk via het omgevingsplan.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
19.5	Inwoners willen geen bedrijventerreinen rondom Hagestein meer. Het is en blijft stil vanuit de gemeente als het gaat om dit voornemen. Als bewoners voelen we dat we weer onder druk worden gezet. Beamt u dat de bewoners onvoldoende worden meegenomen in dit voornemen? Hoe gaat u er nu wel concreet voor zorgen dat bewoners en omwonenden "vooraf geïnformeerd en bijgepraat" worden?	Deze vraag valt buiten de scope van de omgevingsvisie. De keuze voor Gaasperwaard 3 als locatie voor een regionaal werklandschap is in eerdere fase gemaakt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
19.6	Tijdens recent gehouden "Dorpswoonvisie" inloopmiddag/avond voor de bewoners in Hagestein werd er ook een zoeklocatie nabij de Stuwruiters benoemd. Deze zoeklocatie komt niet in uw figuur 6 op bladzijde 53 terug. Tevens zou een groenstrook (tussen Dorpsstraat en Hoefslag) op de Biezenweg meegenomen worden voor mogelijk woningbouw. Beamt u deze tekortkomingen?	Het gebied is gelegen buiten de huidige dorpsgrens, binnen de kernrandzone. In de dorpswoonvisie voor Hagestein wordt dit als een zeer serieuze optie bekeken. We kunnen dit gebied opnemen als potentieel woningbouwgebied. Zie tabblad zienswijze 19 voor de ligging. Alsnog toevoegen en opnemen in de plan-OER en visie kaart.	Dit gebied opnemen in de plan-OER en op de visiekaart.
19.7	In de lintbebouwing op de Tienhovenseweg staan ook nog een 3-tal "landgoed kavels" te koop die niet in uw opgave en figuur 6 op bladzijde 53 terug te vinden zijn.	Figuur 6 is de visiekaart. Op de visiekaart staat waar we onze doelen en de ambities willen of kunnen realiseren die specifiek gebiedsgericht zijn. Hierop zijn geen ontwikkelingen op perceel niveau aangegeven.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
19.8	Bij paragraaf 10.1 bladzijde 68 geeft u als een van de volgende uitgangspunten aan dat u duurzaamheid en kwaliteit van leven als leidend ziet in het vormgeven van sociaal en economisch beleid. Kwaliteit van leven begint bij het hebben van een gezonde leefomgeving. Dat omvat o.a. een goede luchtomgeving. Zeker met zeer nabij gelegen snelwegen als A2 en A27 verdient dat ook als uitgangspunt meegenomen te worden. Voor Hagestein zou daar mogelijk straks ook nog een Gaasperwaard 3 bij kunnen komen met al zijn extra verkeersbewegingen en uitstoot. Beamt u deze aanvulling?	De stellingen zijn correct en worden onderschreven. In de omgevingsvisie hebben we hier aandacht voor in paragraaf 3.9 onder het kopje milieukwaliteit (blz. 31 e.v. ontwerp omgevingsvisie). Dat de snelwegen A2 en A27 de gemeente doorkruisen is een gegeven. In de afweging op projectniveau houden we hier rekening mee (geluid en luchtkwaliteit). Uitgangspunt hierbij zijn de wettelijk vastgestelde normen en voor geluid ons hogere waardenbeleid. Het aanscherpen van deze normen op gemeentelijk niveau, via het vaststellen van omgevingswaarden, is een mogelijkheid die de Omgevingswet ons geeft. De gemeente kiest ervoor om dit niet te doen. Naar onze mening zijn de wettelijke normen in de gegeven situatie zodanig, dat aanscherping ertoe leidt dat woningbouw in grote delen van de gemeente een nog grotere uitdaging wordt dan nu al het geval is. Indien de wettelijke normen vanwege gezondheidsredenen aangescherpt worden zullen wij uiteraard daaraan toetsen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
19.9	Bij paragraaf 10.3 "Landelijk beleid en wetgeving" en klimaatadaptie op bladzijde 70 heeft u het in 2e alinea over effectgerichte maatregelen die genomen moeten worden voor een veilige leefomgeving. Zienswijze: Wij missen hierbij welke effectgerichte maatregelen dat dan zouden kunnen zijn.	De visie geeft ons toekomstbeeld voor 2040. Welke doelen heeft de gemeenteraad dan behaald en wat voor gemeente is Vijfheerenlanden? Dat betekent dat de omgevingsvisie een hoog abstractieniveau heeft. Het hoe wordt hierin dus niet in detailniveau uitgewerkt. Daarvoor zijn/worden uitvoeringsplannen/programma's opgesteld.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
19.10	We missen de doelstelling van de gemeente als het gaat om bomenkap en herbeplanting van bomen.... Beamt u deze tekortkoming en wat gaat u eraan doen?	De omgevingsvisie streeft naar behoud en versterking van bestaand groen en verbetering van de biodiversiteit. Een uitwerking hiervan past niet binnen het detailniveau van de omgevingsvisie. De gemeente stelt momenteel een Groenvisie op. Hierin wordt naar verwachting opgenomen dat in onze hoofdgroenstructuur (de verbinding tussen de Lek en de Linge) en voor onze monumentale bomen in beginsel een herplantplicht bestaat.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
19.11	Bijlage 4 Gemeenteatlas Vijfheerenlanden Figuur 14. Voorzieningen (bron: gemeente Vijfheerenlanden) op bladzijde 16. Binnen Hagestein hebben we een tandarts praktijk Koot (locatie Achterweg 40). Deze wordt niet in uw overzicht meegenomen.	De gemeenteatlas beschrijft de huidige situatie in de gemeente Vijfheerenlanden op basis van beschikbare kennis en data. De huidige situatie is het moment van opstellen. Wij zijn hierbij afhankelijk van de volledigheid en de betrouwbaarheid van de gebruikte data. Binnen het project is het niet mogelijk al deze data te controleren. Helaas kan het daardoor voorkomen dat de data niet geheel overeenkomt met de werkelijkheid zoals die op moment van lezen is. Wij zullen hierover een disclaimer opnemen in de gemeenteatlas.	De volgende disclaimer opnemen in de gemeenteatlas: De gemeenteatlas beschrijft de huidige situatie in de gemeente Vijfheerenlanden op basis van beschikbare kennis en data. De huidige situatie is het moment van opstellen. Wij zijn hierbij afhankelijk van de volledigheid en de betrouwbaarheid van de gebruikte data. Binnen het project is het niet mogelijk al deze data te controleren. Helaas kan het daardoor voorkomen dat de data niet geheel overeenkomt met de werkelijkheid zoals die op moment van lezen is.
19.12	Bijlage 4 Gemeenteatlas Figuur 15. De gemeente wordt doorkruist door twee snelwegen, de A2 en de A27. Niet alleen Vianen heeft geluidsoverlast van de nabijheid van deze snelwegen. Ook de andere kernen die er vlakbij liggen. Beamt u deze tekortkoming en benodigde aanvulling?	Het is inderdaad zo dat de aanwezigheid van de Rijkswegen ook voor andere dorpen binnen Vijfheerenlanden een keerzijde heeft. Dit staat ook in de tekst (blz 17 van de gemeente atlas): Lexmond, Meerkerk en Zijderveld liggen langs één van de snelwegen. Deze dorpen zijn goed ontsloten, maar ook hier geldt dat de dorpen overlast ervaren van de nabijheid van de snelwegen.	De tekst onder figuur 15 op blz 17 van de gemeenteatlas: Lexmond, Meerkerk en Zijderveld liggen langs één van de snelwegen. Deze dorpen zijn goed ontsloten, maar ook hier geldt dat de dorpen overlast ervaren van de nabijheid van de snelwegen. Als volgt aanvullen: Lexmond, Meerkerk, Hagestein, Hoef en Haag, Zijderveld en een deel van het buitengebied liggen langs één van de snelwegen. Deze dorpen zijn goed ontsloten, maar ook hier geldt dat de dorpen overlast ervaren van de nabijheid van de snelwegen door sluisverkeer en/of geluidsoverlast.
19.13	Bijlage 4 Gemeenteatlas Figuur 15. Niet alleen Vianen heeft last van sluisverkeer, ook de kleine kernen en zeker wanneer er ongevallen op de snelwegen plaats vinden. Beamt u deze benodigde aanvulling?	zie zienswijze 19.12	zie zienswijze 19.12

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
19.14	<p>Bijlage 4 Gemeenteatlas Figuur 17. In uw overzicht geeft u wegen aan die uit de analyse als niet veilig naar voren komen (score slecht of matig). Wij missen hierin de Tienhovenseweg tussen Hagestein en Everdingen.</p> <p>Beamt u deze tekortkoming en benodigde aanvulling?</p>	<p>De wegen die onderzocht zijn, betreffen gemeentelijke wegen. De Tienhovenseweg tussen Hagestein en Everdingen is een waterschapsweg en daarom niet door de gemeente onderzocht. Dit kan verduidelijkt worden in de tekst.</p>	<p>Bijlage 4: Gemeenteatlas Tekst blz 19:</p> <p>In de volgende kaart worden de wegen weergegeven die uit de analyse als niet veilig naar voren komen (score slecht of matig). Deze scores worden als basis gebruikt bij het identificeren van de risicolocaties en het opstellen van de oplossingsrichtingen. De overige wegen scoren goed of voldoende, deze zijn niet opgenomen op de kaart.</p> <p>Als volgt aanpassen: Een groot deel van de wegen in het buitengebied van Vijfheerenlanden zijn waterschap wegen. Deze vallen buiten het beheer en de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente heeft haar eigen wegen onderzocht op veiligheid. In de volgende kaart worden de gemeentelijke wegen weergegeven die uit de analyse als niet veilig naar voren komen (score slecht of matig). Deze scores worden als basis gebruikt bij het identificeren van de risicolocaties en het opstellen van de oplossingsrichtingen. De overige wegen scoren goed of voldoende, of vallen onder verantwoordelijkheid van het Waterschap. Deze zijn niet opgenomen op de kaart.</p>
19.15	<p>Bijlage 4 Gemeenteatlas Bijlage 1 - Sport en voorzieningen WMO op bladzijde 79. In uw overzicht missen we de kinderopvang in Hagestein.</p>	<p>Dit is inderdaad een omissie die aangepast wordt.</p>	<p>In de tabel op blz 79 van de gemeenteatlas ook bij kinderopvang Hagestein een x zetten.</p>

Zienswijze 20: Oasen

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
20.1	Wij vragen van de gemeenten om in hun Omgevingsbeleid rekening te houden met de ligging van grondwaterbeschermingsgebieden en de door provincies aangewezen Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's).	Grondwaterbeschermingsgebieden zijn betrokken in de plan-OER. In de waterwingebieden zijn bouwactiviteiten (woningbouw en werklandschappen) uitgesloten. Dit is in de omgevingsvisie terug te zien op figuur 7 blz 54 ontwerp omgevingsvisie. In de andere zones die deel uitmaken van het grondwaterbeschermingsgebied gelden bij ontwikkelingen restricties, geen bouwverbod. Deze gebieden zijn daarom niet uitgesloten in de visiekaart. ASV's zullen t.z.t. via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) (vanuit provincie) zichtbaar worden gemaakt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
20.2	Omdat de gemeenten bevoegd gezag zijn voor de gesloten bodemenergiesystemen, vragen wij terughoudend te zijn met de aanleg van bodemenergiesystemen nabij grondwaterwinningen.	Dit is een onderdeel van de op te stellen bodemvisie. Zie blz 40 ontwerp omgevingsvisie: We gaan, als onderdeel van een op te stellen Bodemvisie, beleid ontwikkelen voor het toepassen van koude-warmte opslag in de bodem bij nieuwbouwprojecten en in bestaande woonwijken.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
20.3	Ook zijn er risico's van de energietransitie voor onze infrastructuur, met betrekking tot opwarming van de leidingen en het drinkwater. Wij vragen de gemeenten om bij het toepassen van een warmtenet rekening te houden met de ligging van de drinkwaterleidingen.	Bij de uitwerking van de Transitievisie warmte zal hier aandacht voor zijn.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
20.4	Wij vragen de gemeente Vijfheerenlanden, ..deze belangen mee te wegen in de ontwerp Omgevingsvisie..zodat de gemeente kan voldoen aan haar zorgplicht conform artikel 2 van de Drinkwaterwet.	zie reactie op zienswijzen 20.1, 20.2 en 20.3	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 21: GGD regio Utrecht

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.1	Het is goed dat het concept positieve gezondheid een plek heeft in de omgevingsvisie. Het spinnenweb dat is afgebeeld is echter de oude versie. Er is een nieuwe versie waarin een aantal aanpassingen is gedaan.	Het nieuwe spinnenweb kan opgenomen worden in de tekst ter vervanging van figuur 4 op blz. 29 ontwerp omgevingsvisie. Zie figuur tabblad zienswijze 21.	Figuur 4 op blz. 29 van de ontwerp omgevingsvisie vervangen door het nieuwe spinnenweb zoals weergegeven op https://www.iph.nl/positieve-gezondheid/wat-is-het/
21.2	Het is te overwegen om gezondheid meer terug te laten komen in de andere hoofdstukken van de omgevingsvisie. Dit zou de daaraan gelieerde doelstellingen; "realisatie van een leefomgeving die positieve gezondheid stimuleert" en "waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving", meer stevigheid geven, en recht doen aan wat als basis voor de gewenste vitale samenleving "een gezonde, veilige, duurzame leefomgeving" wordt genoemd. Wanneer meer gebruik wordt gemaakt van Health in All Policies (Gezondheid op alle beleidsterreinen) zal gezondheid meer geïntegreerd worden in de andere beleidsterreinen (klimaat, mobiliteit, duurzaamheid, landbouw etc.) in plaats van ernaast staan.	In paragraaf 2.3 wordt beschreven welk belang de gemeente hecht aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Deze drie uitgangspunten zijn verweven in alle 11 ambities om te komen tot de realisatie van onze doelen. Daarnaast hebben twee ambities gezondheid als thema (zie paragraaf 3.8 en 3.9.) en komt de term gezondheid ook terug in een aantal van de andere ambities. Voor de bredere context van het lokale gezondheidsbeleid verwijzen wij naar de beleidsnota 'lokaal gezondheidsbeleid in vijfheerenlanden 2022-2027.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
21.3	Een gezonde leefomgeving (p.13-14). Het draait niet alleen om het ontwikkelen van een leefomgeving met respect voor de gezondheid, zoals dit nu vermeld staat, maar tevens ter bevordering van de gezondheid.	We kunnen de tekst op blz. 13-14 ontwerp omgevingsvisie aanvullen met 'het bevorderen van de gezondheid'.	Tekstvoorstel blz 13-14 van de ontwerp omgevingsvisie: Gezondheid betekent in dit kader ontwikkelen met respecteren voor de gezondheid van mens (zowel fysiek als geestelijk), dier en leefomgeving en een bijdrage leveren aan een inclusieve en toegankelijke samenleving. Aanvullen met de zin: Daarbij zetten we tevens in op het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.4	3.1. We bouwen woningen naar behoefte. Het is aan te bevelen om aandacht te besteden aan nabijheid van zorg, sport- en beweeglocaties en ontmoeting.	<p>Het gewenste voorzieningenniveau wordt beschreven in paragraaf 3.7: Er zijn voldoende, toegankelijke en bereikbaar voorzieningen. Op blz 28 van de ontwerp omgevingsvisie wordt aandacht besteed aan ontmoeten: 'Zeker voor de steeds ouder wordende inwoners en inwoners met een beperking, is het belangrijk om in de eigen omgeving toegang te hebben tot voorzieningen waarbij ontmoeting plaatsvindt. Maar ook jongeren hebben behoefte aan ontmoetingsplekken. Daarnaast is het van belang dat voorzieningen en het openbaar gebied ook toegankelijk en bereikbaar zijn voor mensen met een handicap.' En sport: 'Onder basisvoorzieningen verstaan we: een basisschool, een sportveld of sportaccommodatie, een sociale ontmoetingsplek en een marktplein of standplaats.' Hier kan inderdaad meer aandacht besteed worden aan de nabijheid van zorg en beweeglocaties.</p>	<p>Tekst op blz 28 van de ontwerp omgevingsvisie: Onder basisvoorzieningen verstaan we: een basisschool, een sportveld of sportaccommodatie, een sociale ontmoetingsplek en een marktplein of standplaats.</p> <p>Aanvullen tot: Onder basisvoorzieningen verstaan we: een basisschool, zorg, een sportveld, sportaccommodatie en beweeglocaties, een sociale ontmoetingsplek en een marktplein of standplaats."</p>
21.5	3.4. We zetten in op duurzame bereikbaarheid. Advies van de GGD is om de koppeling te maken met gezondheid en het belang van fietsen voor de gezondheid (naast het duurzaamheidsaspect), en met het feit dat het hand in hand gaat met verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van geluidsoverlast (zie ook 3.9).	<p>Op blz 22 ontwerp omgevingsvisie wordt deze relatie gelegd onder het kopje 'Wat willen we bereiken': Wij vinden een veilig en aantrekkelijk fietsklimaat belangrijk. Met name voor het overbruggen van langere afstanden op de fiets, willen we een aantal doorgaande, zogenoemde snelfietsroutes realiseren..... Daarmee stimuleren we mensen ook over langere afstanden de fiets te nemen. Hiermee dragen we bij aan verschillende ambities en doelen: <i>bevorderen gezondheid door het fietsen te stimuleren (zowel woon-werk verkeer als recreatief).....</i></p> <p>Tevens sluit hier, onder het kopje 'Hoe gaan we dat doen', het volgende punt op aan: <ul style="list-style-type: none"> • In nieuwbouwprojecten stimuleren we het gebruik van schone vervoersmiddelen door in te zetten op een fietsvriendelijke omgeving en optimale fietsbereikbaarheid en een goede aansluiting op openbaar vervoer en deelfervoer. We zetten in op autoluwe wijken. Door de strekking van genoemde zin ' het hand in hand gaat met verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van geluidsoverlast' toe te voegen maken we het verband tussen het verminderen van autoverkeer en het verbeteren van gezondheid door in te zetten op de fiets, explicieter. </p>	<p>Op blz 22 van de ontwerp omgevingsvisie: Hiermee dragen we bij aan verschillende ambities en doelen: bevorderen gezondheid door het fietsen te stimuleren (zowel woon-werk verkeer als recreatief) en aan het realiseren van de klimaatdoelen door de auto vaker thuis te laten.</p> <p>Als volgt aanvullen: Hiermee dragen we bij aan verschillende ambities en doelen: bevorderen gezondheid door het fietsen te stimuleren (zowel woon-werk verkeer als recreatief) en aan het realiseren van de klimaatdoelen door de auto vaker thuis te laten. Tevens betekent dit een verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van geluidsoverlast (zie ook paragraaf 3.9).</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.6	3.5. We zetten in op een toekomstbestendige landbouw. In de concept-omgevingsvisie is te lezen dat "het aantal agrarische bedrijven zal afnemen". Vanwege aanwijzingen dat omwonenden gezondheidseffecten kunnen ondervinden van veehouderijen in hun woonomgeving is het in het geval van veehouderij positief voor de gezondheid (GGD-Richtlijn Veehouderij en gezondheid). Ook de genoemde "vermindering van stikstofuitstoot en geur" kan hand in hand gaan met vermindering van gezondheidsproblemen die deze agentia veroorzaken.	De genoemde "vermindering van stikstofuitstoot en geur" zal inderdaad een positief effect kunnen hebben op de gezondheid. Dit past binnen onze ambities over een gezonde en veilige leefomgeving en behoeft ons inziens geen nadere specificatie in de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
21.7	3.7. Er zijn voldoende, toegankelijke en bereikbaar voorzieningen. Advies om sport- en beweegvoorzieningen expliciet te benoemen, bijvoorbeeld in de laatste bullit van dit hoofdstuk. Daarin ontbreekt sport en bewegen: We werken aan aantrekkelijke, levendige binnensteden van Vianen en Leerdam, waarbij balans is tussen wonen, detailhandel, cultuur, recreatie, [sport en bewegen] en voldoende mogelijkheden voor groen en water.	Dit advies overnemen.	Op blz 28 van de ontwerp omgevingsvisie onder 'Hoe gaan we dat doen?' De laatste bullit: • We werken aan aantrekkelijke, ..., cultuur, recreatie en voldoende mogelijkheden voor groen en water. Als volgt aanpassen: • We werken aan aantrekkelijke, ..., cultuur, recreatie, sport en bewegen en voldoende mogelijkheden voor groen en water.
21.8	3.8. De leefomgeving stimuleert positieve gezondheid....Daarom is het aan te bevelen te investeren in de korte voedselketen (passend binnen toekomst bestendige landbouw), buurt-moestuinen, gezonde school- en sportkantines op het basis- en voortgezet onderwijs, fastfoodketens gedoseerd toelaten, snackbars niet te dicht bij de scholen te situeren.	Tijdens een opiniërende bestuurlijke bijeenkomst (de Commissievergadering RWD van 24 oktober 2023) is hier over gesproken. Hieruit komt naar voren dat alle fracties het erover eens zijn dat gezondheid een belangrijk onderwerp is. Een meerderheid van de gemeenteraad is het eens met dit standpunt.	Aan paragraaf 3.8 onder 'Wat willen we bereiken' de volgende alinea toevoegen: Investeren in de korte voedselketen (passend binnen toekomst bestendige landbouw), buurt-moestuinen, gezonde school- en sportkantines op het basis- en voortgezet onderwijs, fastfoodketens gedoseerd toelaten, snackbars niet te dicht bij de scholen te situeren zijn voorbeelden van hoe we hier invulling aan kunnen geven.
21.9	3.9. We waarborgen een gezonde en veilige leefomgeving. Er geldt: hoe dicht bij de (snel)weg, hoe hoger de belasting en dus de gezondheidseffecten. Ook is vermeld in de concept-omgevingsvisie dat er sprake is van sluip- en/of zwaar verkeer door de dorpen. Dat is belastend voor de gezondheid. De ambitie van de gemeente om hier iets aan te verbeteren is in deze concept-omgevingsvisie nog niet concreet gemaakt.	Tijdens een opiniërende bestuurlijke bijeenkomst (de Commissievergadering RWD van 24 oktober 2023) is hier over gesproken. Een meerderheid van de gemeenteraad is niet tegen het bouwen van woningen in de omgeving van de snelweg. Wettelijke normen zijn uitgangspunt. Over het voorkomen van sluipverkeer staan onze ambities beschreven onder de paragraaf 3.4. We zetten in op duurzame bereikbaarheid.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.10	<p>3.9. We waarborgen een gezonde en veilige leefomgeving. Voor het beschermen van de gezondheid is het volgen van de GGD-advieswaarden aan te bevelen,..</p> <p>Wanneer de WHO-advieswaarden gehanteerd worden, door ze bijvoorbeeld als omgevingswaarden vast te leggen, is de gezondheidsbescherming naar de huidige standaard maximaal geborgd. Verankering van die advieswaarden in een (U10 of Provinciaal) toetsingskader dat vroeg in de ruimtelijke planvorming wordt meegenomen kan veel gezondheidswinst opleveren.</p>	<p>In de omgevingsvisie hebben we aandacht voor de milieukwaliteit in paragraaf 3.9 onder het kopje milieukwaliteit (blz. 31 e.v. ontwerp omgevingsvisie). De gemeente kiest er niet voor om de normen op gemeentelijk niveau aan te scherpen. Naar onze mening zijn de wettelijke normen zodanig, dat aanscherping ertoe leidt dat woningbouw in grote delen van de gemeente een nog grotere uitdaging wordt dan nu al het geval is. Indien de wettelijke normen vanwege gezondheidsredenen aangescherpt worden zullen wij uiteraard daaraan toetsen. Dat geldt tevens voor het toetsingskader dat momenteel wordt opgesteld vanuit de U10, de gemeente is voornemens dit toetsingskader te gaan gebruiken, zoals opgenomen onder de paragraaf Hoe gaan we dat doen? Zie ook 21.9.</p>	<p>De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p>
21.11	<p>3.9. We waarborgen een gezonde en veilige leefomgeving. In de concept-omgevingsvisie staat overlast door houtstook vermeld. Onduidelijk is of er ambitie is om hier iets aan te verbeteren.</p>	<p>De gemeente Vijfheerenlanden heeft de ambitie om de luchtkwaliteit te verbeteren. Het verminderen van houtstook en het daarmee ook verminderen van overlast door houtrook is één van de onderwerpen waar we op in zetten. Dit doen we door vaker voorlichting te geven en daar waar noodzakelijk te handhaven.</p> <p>In paragraaf 3.9 bij 'Hoe gaan we dat doen?' staat daarover: Om luchtvervuiling en geluidsoverlast terug te dringen werken we onder andere met de provincie samen.</p> <p>Tijdens een opiniërende bestuurlijke bijeenkomst (de Commissievergadering RWD van 24 oktober 2023) is hier over gesproken. Een meerderheid van de gemeenteraad is tegen het verbieden van houtstook. Er is daarom geen aanleiding om de in de ontwerp omgevingsvisie opgenomen tekst aan te scherpen.</p>	<p>De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.</p>

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.12	3.10. We zijn een klimaatbestendige gemeente en we vergroten de biodiversiteit. In de woonkernen treedt het hitte-eiland effect op. Een van de mogelijke maatregelen voor de fysieke leefomgeving is meer openbaar groen, wat niet alleen van belang is voor schaduw en koelte, maar ook een prettige beleving geeft.	Op blz 35 ontwerp omgevingsvisie staat dit beschreven onder Wat willen we bereiken? Namelijk: Dat betekent dat we de komende jaren gaan werken aan voldoende groen en ruimte voor (de opvang van) water, zowel binnen als buiten de bebouwde kom en zowel binnen als buiten de dijken, voldoende koelte- en schaduwplekken en zwemwater. En op blz 36 ontwerp omgevingsvisie onder Biodiversiteit staat: In de woonplaatsen streven we naar meer vergroening en afname van de verharding. Daarmee nemen hittestress, droogte en wateroverlast af. Het groenblauwe netwerk binnen de woonplaatsen moet aansluiten op het groenblauwe netwerk in het buitengebied. Bij nieuwbouwplannen wordt vergroening een voorwaarde ('Groen groeit mee'). Bij stedelijke ontwikkelingen groeit het groen evenwichtig mee, zowel kwantitatief als kwalitatief. Ook onder het kopje Hoe gaan we dat doen? (blz 36 ontwerp omgevingsvisie) worden een aantal punten genoemd die hierop aansluiten.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
21.13	3.11. We zetten in op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting. Een aandachtspunt voor deze concept-omgevingsvisie wil de GGD wel meegeven, en dat betreft het plaatsen van windturbines. Het advies uit de OER om "tussen nieuwe woningbouwgebieden en zoekgebieden voor windturbines een afstand van 1.200 - 1.500 meter te hanteren, om relevante effecten (met name vanwege geluidhinder) te voorkomen" mist de juiste wetenschappelijke onderbouwing.	Er is veel literatuur en veel uitwisselingen van standpunten over geluidhinder door windturbines en de mogelijke gezondheidseffecten. We volgen uw zienswijze dat er geen wetenschappelijke onderbouwing is voor een (vast) afstandscriterium. De hinder en ook eventuele gezondheidseffecten zijn inderdaad afhankelijk van tal van factoren. De belasting door geluid (in dB) is daar één van. Mede om deze reden zijn er in het onderzoek van de windlocaties geen modelberekeningen uitgevoerd; de daadwerkelijke geluidbelasting hangt immers - zoals ook in de zienswijze aangegeven - af van de positie van windturbines ten opzichte van woonbebouwing, van de eigenschappen van de turbines, van het aantal turbines en van lokale factoren zoals afscherming of demping. Voor de mogelijk optredende geluidhinder is daarnaast van belang hoeveel woningen er zijn en wat de ruimtelijke spreiding daarvan ten opzichte van de windturbines. Bij nader onderzoek voor de uiteindelijke zoekgebieden zullen wel geluidberekeningen worden uitgevoerd. Een kanttekening hierbij is dat een gestelde norm - welke dat dan ook is -alleen de meest nabijgelegen woning(en) beschermt. Ook bij verder weg gelegen woningen (waar de geluidbelasting lager zal zijn dan bij de maatgevende woning) kan geluidhinder worden ervaren.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
21.14	3.11. We zetten in op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting. Er worden een aantal aanbevelingen gedaan omtrent de bescherming van inwoners bij de keuze voor het plaatsen van windturbines: De GGD adviseert voor geluidsbelasting te streven naar de WHO advieswaarde voor windturbinegeluid....Om hinder te beperken adviseert de GGD om aparte regels voor tonaal geluid op te nemen bij vergunningverlening....Voor visuele effecten zoals (slag)schaduw en verstorende zichtbaarheid zijn verschillende maatregelen mogelijk.	Deze aanbevelingen hebben betrekking op het vervolgtraject van het invulling geven aan het gemeentelijk RES-bod en niet op de ontwerp omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
21.15	Plan-OER. Zoals eerder aangegeven (in onze "Zienswijze NRD Omgevingsvisie Vijfheerenlanden, zaaknummer 363149" d.d. 23 feb 2022) vindt de GGD de methodiek van scores verkregen met het beoordelingskader met indicatoren (resulterend in een score van 1-5: zeer negatief tot zeer positief) om de effecten van verschillende alternatieve beleidskeuzes inzichtelijk te maken incompleet en uit verhouding voor "gezondheid & milieu".	Onze eerdere reactie hierop luidt als volgt: De gemeente deelt de reactie dat je indicatoren onderling niet met elkaar moet vergelijken en ze ook niet voor elkaar kunt compenseren, optellen/aftrekken, e.d. En dat sommige indicatoren zwaarder kunnen wegen dan andere. Met de beschreven onderzoeksmethodiek wordt juist beoogd een integrale, objectieve effectanalyse en beoordeling van de alternatieven en varianten op het schaalniveau van een gemeentelijke omgevingsvisie te geven. De toepassing van de smileys en het dashboard helpt daarbij om door de oogbaren heen een totaaleffect in beeld te krijgen, met daarbij de achtergrondinformatie van de effecten in het OER. De keuze of indicatoren zwaarder wegen dan andere is niet op voorhand te maken.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 22: Natuur- en vogelwacht Vijfheerenlanden

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
22.1	De plan-OER schiet tekort: niet alle ecologische waarden in Vijfheerenlanden zijn voldoende betrokken bij de beoordeling van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen. (Een overzicht van ecologische waarden binnen en buiten drie potentiële werklandschappen is openomen in de brief.)	De ecologische waarden binnen de gemeente zijn gebaseerd op een gemeente breed onderzoek van Onderzoeksbureau Viridis. In dit onderzoek zijn de natuurwaarden in de gemeente Vijfheerenlanden in beeld gebracht door middel van een flora- en faunakartering voor het jaar 2020 (zie paragraaf 5.5.2 van het OER). Dit gemeente brede onderzoek sluit aan op het detailniveau van het plan-OER en omgevingsvisie. Voor de eventuele planuitwerking van de potentiële werklandschappen kan deze locatie specifieke toegezonden informatie worden gehanteerd.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
22.2	Bij het plan voor werklandschap Gaasperwaard 3 wordt vermeld dat dit een 'regionaal' werklandschap wordt, echter zonder te specificeren welke regio hier bedoeld wordt.	Het regionaal werklandschap Gaasperwaard 3 is bedoeld te voorzien in ruimte voor bedrijvigheid uit de regio U10 die ofwel op de huidige locatie onvoldoende groeimogelijkheden heeft ofwel waarvan de locatie in aanmerking komt voor transformatie naar woningbouw. Het gaat dan om regionale, maar ook om lokale bedrijven/bedrijvigheid. Daarnaast voorziet het werklandschap in ruimte voor nieuwvestiging in de regio U10 van bedrijvigheid die een bijdrage levert aan de economische positie van de regio.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
22.3	De Omgevingseffectrapportage beoordeelt alleen effecten binnen de gemeente Vijfheerenlanden. Er zullen echter ook woningen worden gebouwd voor mensen uit de regio Utrecht en wellicht is ook Gaasperwaard 3 (deels) bedoeld voor een bovengemeentelijke opgave. Dat betekent dat het in de Omgevingseffectrapportage onderzochte gebied – alleen de gemeente Vijfheerenlanden – te klein is. In het Integraal Ruimtelijke Perspectief van de U16, vastgesteld in 2021, zijn weliswaar regionale keuzes gemaakt, maar die keuzes zijn niet onderbouwd met een degelijke milieueffectrapportage.	Dit plan-OER is gekoppeld aan de gemeente omgevingsvisie van Vijfheerenlanden en beoordeelt daarom alleen effecten van de mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. In het MER bij het vastgestelde provinciale Programma wonen en werken 2023 van de provincie Utrecht is de werklocatie Gaasperwaard 3 ook beoordeeld op effecten.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
22.4	Het omvormen van landelijk gebied naar werklandschap staat haaks op behoud van landschappelijke en cultuurhistorische waarden en kan ook strijdig zijn met behoud van ecologische waarden. In paragraaf 6.2.4 van de Omgevingseffectrapportage wordt dit onderkend.	Ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied hebben gevolgen voor de huidige waarden van het buitengebied/open landschap. Tegelijkertijd is het niet mogelijk de ambities, zoals beschreven in de omgevingsvisie, te realiseren zonder delen van het landelijk gebied om te vormen. Dat gebeurt uiterst zorgvuldig en weloverwogen en altijd in samenspraak met onze partners. In de omgevingsvisie wordt dit onderkend, zoals bijvoorbeeld in de inleidende tekst in paragraaf 2.2 en onder het kopje 'Werken' in die paragraaf. De gemeente staat echter voor grote opgaven de komende tijd. In de omgevingseffectrapportage zijn de omgevingseffecten beoordeeld van de ontwikkelingen. Deze omgevingseffecten stellen randvoorwaarden aan de daadwerkelijke ontwikkeling.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
22.5	In de Omgevingseffectrapportage wordt bijna alleen gekeken naar ecologisch nadelige effecten op de omgeving van de beoogde werklandschappen, niet of nauwelijks naar ecologisch nadelige effecten binnen de zoekgebieden voor nieuwe werklandschappen.	Onder het aspect 'biodiversiteit' zijn de effecten van de beoogde werklandschappen binnen de zoekgebieden beoordeeld. Deze zijn licht negatief beoordeeld (zie 6,8 in het plan-OER), omdat de stedelijke ontwikkeling leidt tot aantasting van leefgebieden, maar de ontwikkeling ook enige kansen biedt om de ecologische waarden en leefgebieden zoveel mogelijk in te passen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
22.6	In de Omgevingseffectrapportage wordt gemeld dat ten westen van Polder Blommendaal (in Polder Botersloot, gemeente Molenlanden) geen beschermde gebieden liggen. Hier ligt echter wel een van de beste weidevogelgebieden in de hele Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.	In figuur 5.42 van het plan-OER is de ligging van de door de provincie aangewezen weidevogelkerngebieden weergegeven. De ligging van de weidevogelkerngebieden is door de provincie vastgelegd in de provinciale interim verordening.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 23: Inwoner 6

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
23.1	Het Perceel Leerdam G538 is tegen het bedrijventerrein van Leerdam aangelegen. In de interim verordening van de provincie Utrecht wordt dit terrein aangewezen voor verdere groei van bedrijvigheid binnen Leerdam. Hierbij verzoeken wij u vriendelijk om deze kavel duidelijker weer te geven op de kaarten als 'zoekgebied werklandschap' en tekstueel op te nemen dat de uitbreiding van bedrijventerrein ook voor het Perceel geldt, zodat in de toekomst hier bedrijvigheid kan ontstaan.	De omgevingsvisie leent zich niet voor het concreet maken van één specifieke kavel en eventuele toekomstige bestemming daarvan.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 24: Inwoner 7

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
24.1	1. Aandachtspunten bij: "We zullen hierbij inzetten op (vrijwillige) verplaatsing van bedrijven binnen de bebouwde kom naar werklandschappen aan de rand van de dorpen en steden. Binnen de regio U10 moet ruimte worden gezocht voor verplaatsing van deze bedrijven bijvoorbeeld naar Gaasperwaard 3." • Zorg voor goede OV bereikbaarheid	Hierover staat onder Wat willen we bereiken op blz. 21 ontwerp omgevingsvisie: Werklandschappen zijn goed bereikbaar voor fietsers, openbaar vervoer en (vracht)auto. In paragraaf 3.4. 'We zetten in op duurzame bereikbaarheid' (blz. 21 e.v. ontwerp omgevingsvisie) wordt eveneens ingegaan op onze ambities ten aanzien van het verbeteren van het openbaar vervoer.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.2	1. Aandachtspunten bij: "We zullen hierbij inzetten op (vrijwillige) verplaatsing van bedrijven binnen de bebouwde kom naar werklandschappen aan de rand van de dorpen en steden. Binnen de regio U10 moet ruimte worden gezocht voor verplaatsing van deze bedrijven bijvoorbeeld naar Gaasperwaard 3." • Wees terughoudend met distributie centra ('blokkendozen')	Deze zienswijze ziet niet op de inhoud en strekking van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.3	1. Aandachtspunten bij: "We zullen hierbij inzetten op (vrijwillige) verplaatsing van bedrijven binnen de bebouwde kom naar werklandschappen aan de rand van de dorpen en steden. Binnen de regio U10 moet ruimte worden gezocht voor verplaatsing van deze bedrijven bijvoorbeeld naar Gaasperwaard 3." • Er is veel leegstand, lege kavels en oude panden industrieterrein de Hagen. wellicht deze ruimte eerst beter inrichten? • Optie kan ook zijn om "de Hagen" over langere tijd te transformeren naar een mix wonen/werken	De zienswijze wordt in de omgevingsvisie omarmd. De genoemde inzet is een gevolg van de provinciale en regionale visie op de (her)ontwikkeling en transformatie van bestaande werklocaties samen met de gewenste intensivering (beter benutten) van die locaties. Daarvoor is recent de visie 'van bedrijventerreinen naar werklandschappen' vastgesteld. In nauwe samenspraak met de ondernemers wordt hiervoor een uitvoeringsplan opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast is Gaasperwaard 3 een werklandschap dat voorziet in de behoefte aan nieuwe werklandschappen, aangetoond met provinciaal onderzoek. Dit regionale werklandschap zal ruimte bieden aan bedrijvigheid die lokaal en regionaal op de huidige locatie onvoldoende mogelijkheden heeft dan wel bedrijvigheid die plaats gaat maken voor woningbouw en elders gehuisvest zal moeten worden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.4	2. We zetten in op het volwaardig maken van knooppunt Everdingen. • Gezien de krappe budgetten bij RWS denk ik niet dat een volwaardig knooppunt Everdingen realistisch is. • Wel zou je kunnen kijken naar een afrit/oprit A2 nabij industrieterrein de Hagen	Deze ambitie is opgenomen in het coalitieakkoord. Ook bij andere gemeenten leeft deze wens, zodat wij samen optrekken met het uitdragen van deze wens richting RWS. Een extra afslag op de A2 is, gezien de beschikbare ruimte, moeilijk tot niet inpasbaar.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
24.5	Terughoudendheid in Gaasperwaard 3. Er zijn al zoveel vacatures in NL, is het überhaupt wel wenselijk om nog meer ruimte te bieden aan ondernemers? Misschien moet je hierin juist terughoudend zijn. de behoefte aan woningen is véél groter en véél urgenter.	De urgentie rond woningbouw wordt onderkend. Voor het realiseren van nieuwe woningbouwlocaties is ruimte nodig. Ruimte die bijvoorbeeld gevonden kan worden daar waar op dit moment werklocaties zijn. Dat vraagt om vervangende ruimte voor die bedrijvigheid. Gaasperwaard 3 is zo'n voorbeeld. Een nieuw werklandschap onder andere bedoeld om bedrijvigheid te huisvesten afkomstig van bestaande te transformeren bedrijfslocaties of om bedrijvigheid te huisvesten die op de huidige locatie onvoldoende mogelijkheden heeft om te groeien. De bouw van nieuwe woningen zorgt overigens voor een toename van de potentiële beroepsbevolking. Ook voor die doelgroep is het belangrijk dat wordt voorzien in een aantrekkelijk vestigingsklimaat.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.6	We zorgen voor duurzame werkgelegenheid. We zetten in op duurzame bereikbaarheid. We zetten in op een toekomstbestendige landbouw. Duurzame bereikbaarheid vs. volwaardig knooppunt Everdingen spreekt elkaar tegen.	Zie blz. 23 ontwerp omgevingsvisie. We zetten in op het volwaardig maken van knooppunt Everdingen. Dit zal zorgen voor vermindering van onnodig doorgaand verkeer in Vianen, tussen Vianen en Lexmond en in Hei en Boeicop. Dit verbetert de bereikbaarheid van deze dorpen en de stad voor de lokale weggebruiker en vermindert overlast voor aanwonenden doordat sluisverkeer vermindert. Hiermee verduurzamen we de bereikbaarheid. Ook voor (toekomstig) vrachtverkeer van en naar Gaasperwaard 1, 2 en 3 is het volwaardig maken van knooppunt Everdingen van belang.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.7	We zorgen voor duurzame werkgelegenheid. We zetten in op duurzame bereikbaarheid. We zetten in op een toekomstbestendige landbouw. Investeer in snelfietsroutes naar Houten, Nieuwegein, Utrecht, IJsselstein, Leerdam, Meerkerk.	Dat is één van de ambities die we hebben, zie blz 16 ontwerp omgevingsvisie. Met name voor het overbruggen van langere afstanden op de fiets, willen we een aantal doorgaande, zogenoemde snelfietsroutes realiseren. Dit doen we in samenwerking met de provincies en het waterschap.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
24.8	Toekomstbestendige landbouw: toekomst voor de boer? of toekomst voor natuur/leefomgeving? Houdt ook hier rekening met het feit dat er uitdagingen zijn in reductie van stikstof en schonere oppervlaktewater.	Zie zienswijze 16.2 en 16.3.	Zie zienswijze 16.3.
24.9	We zijn een klimaatbestendige gemeente en we vergroten de biodiversiteit." We zetten in op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting." <ul style="list-style-type: none"> • Hoe gaat VHL een invulling geven aan een bijdrage om onder de stijging van 1.5 graden te blijven? • "We zetten in " klinkt veel te vrijblijvend. 	De visie geeft ons toekomstbeeld voor 2040. Welke doelen heeft de gemeenteraad dan behaald en wat voor gemeente is Vijfheerenlanden? Dat betekent dat de omgevingsvisie een hoog abstractieniveau heeft. Het hoe wordt hierin dus niet in detailniveau uitgewerkt. Daarvoor zijn/worden uitvoeringsplannen/programma's opgesteld.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
24.10	5000 extra woningen in heel VHL vind ik érg weinig. Ik zie in Hagestein-zuid (tussen brede sticht/Autenase kade) zeker een mogelijkheid van woningbouw. Maar ook ten zuiden van Vianen, langs het kanaal.	Het aantal van 5.000 woningen is gebaseerd op de woonvisie van de gemeente Vijfheerenlanden 2020 - 2025 'Samen sterk, met eigenheid en diversiteit' (2020) (zie blz 26 plan-OER). Dit komt overeen met de geformuleerde opgave in het Integraal Ruimtelijk Perspectief, van de U10 (5.250 woningen). In de dorps(woon)visie Hagestein wordt beschreven welke mogelijkheden de inwoners zien voor eventuele uitbreiding van het dorp. Het zuiden van Hagestein is hierbij een mogelijkheid, dit gebied is opgenomen op de visiekaart (blz 52 e.v. ontwerp omgevingsvisie) als potentieel geschikt voor woningbouw. Ditzelfde geldt voor het gebied ten zuid van Vianen, ten oosten van het Merwedekanaal.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Zienswijze 25: Provincie Utrecht

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.1	Bouwen van woningen naar behoefte. Het zou passend zijn in uw visie ook het percentage betaalbare woningen dat u nastreeft te noemen.	Dit is te gedetailleerd voor de omgevingsvisie. In voorjaar 2023 is door de gemeenteraad de notitie Kaders betaalbare woningbouw vastgesteld. In deze notitie wordt het basiswoningbouwprogramma voor drie verschillende situaties beschreven: 1 minder dan 10 woningen 2 meer dan 10 woningen 3 gebiedsontwikkelingen In situatie 2 en 3 wordt steeds uitgegaan van 30% sociale huur; met bij situatie 2 totaal 50% betaalbaar en bij situatie 3 totaal 67% betaalbaar.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.2	Bouwen van woningen naar behoefte. Hoe verhoudt zich de invulling van uw wens om een deel van bestaand bedrijventerrein De Hagen/De Biezen te transformeren naar een woningbouwlocatie tot de basisprincipes voor verstedelijking. Deze transformatie zorgt voor een aanzienlijke vervangingsvraag voor bedrijven.	Op blz 16 ontwerp omgevingsvisie staat: Woningbouw vindt bij voorkeur plaats op inbreidingslocaties. We zoeken daarbij naar locaties nabij bestaande voorzieningen en houden rekening met andere aspecten in het kader van bv. klimaatadaptatie, hittestress. Dat doen we ook op bestaande werklocaties of delen daarvan. We zetten in op (vrijwillige) verplaatsing van bedrijven binnen de bebouwde kom. Verplaatsing op het bestaande bedrijventerrein of naar een nieuw te ontwikkelen locatie grenzend aan bestaand stedelijk gebied. Zowel lokaal als binnen de regio U10 is ruimte nodig voor verplaatsing van deze bedrijven. Zoals bijvoorbeeld naar Gaasperwaard 3. Dit werklandschap biedt ruimte aan de transformatie van een deel van bedrijventerreinen De Hagen/De Biezen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.3	Bouwen van woningen naar behoefte. De gemeente heeft het convenant Duurzame Woningbouw ondertekend. U draagt bij en werkt daarmee aan toekomstbestendige woonwijken. Dit zou ik graag ook teruglezen in uw visie.	Zie zienswijze 9.6.	Zie zienswijze 9.6.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.4	Bouwen van woningen naar behoefte. In de plan-OER wordt er vanuit gegaan dat 1.600 woningen niet binnenstedelijk gefaciliteerd kunnen worden. Hoe bent u tot dit getal gekomen? Als u in uw visie benoemt dat u dergelijke locaties kwalitatief en kwantitatief in regionaal verband afstemt via het Provinciaal Programma Wonen Werken, zal dat de nodige duidelijkheid scheppen.	zie blz 26 plan-OER: Circa 2.100 van de 5.000 woningen bestaan uit harde plannen en liggen vooral in en nabij de stadjes (Vianen, Leerdam en Meerkerk). In Leerdam is daarnaast aanvullend uitleg beoogd in Broekgraven Noord met 500 extra woningen..... Naar verwachting kunnen er binnenstedelijk nog ca. 800 woningen worden toegevoegd.... Hiermee resteert een opgave van 1.600 woningen. Het tekstvoorstel kan overgenomen worden.	Tekst op blz 16 van de ontwerp omgevingsvisie: De realisatie van woningbouwlocaties is afhankelijk van de lokale omstandigheden zoals bodem en water. Voor elk woningbouwplan is dan ook onderzoek nodig naar diverse milieu- en landschappelijke aspecten. Als volgt aanvullen: De realisatie van woningbouwlocaties is afhankelijk van de lokale omstandigheden zoals bodem en water. Voor elk woningbouwplan is dan ook onderzoek nodig naar diverse milieu- en landschappelijke aspecten. Waar de woningen precies gerealiseerd worden zal nader bekeken moeten worden. Hierbij worden de inwoners betrokken via het opstellen van gebiedsvisies voor de kernen Meerkerk, Vianen en Leerdam en dorps(woon)visies voor de overige 13 dorpen. Concrete zoekgebieden zullen voorafgaande aan ontwikkeling kwalitatief en kwantitatief in regionaal verband afstemt worden via het Provinciaal Programma Wonen Werken.
25.5	Bouwen van woningen naar behoefte. Groen Groeit Mee is een belangrijke voorwaarde die wij stellen bij nieuwe woningbouwlocaties in het landelijk gebied is. U onderschrijft Groen Groeit Mee bij uw ambities voor een klimaatbestendige gemeente die haar biodiversiteit vergroot. Benoem deze ambitie expliciet bij het thema wonen gezien de sterke relatie met woningbouw en de leefbaarheid.	Zie zienswijze 9.11.	Zie zienswijze 9.11.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.6	Versterken en behouden van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het gedeelte van de langzaam verkeersroute die u wilt uitbreiden en versterken tussen Lexmond en Meerkerk valt samen met de Route Impériale. Deze hebben wij in ons beleid als belangrijke historische infrastructuur aangemerkt. De waardevolle historische structuren Route Imperial en Oude Hollandse Waterlinie worden niet genoemd en zijn niet opgenomen op de visiekaart.	Op de waardenkaart (fig. 5) zijn de waarden opgenomen die de gemeente wil behouden en/of beschermen. De NHW is hierop weergegeven. Niet alle van belang zijnde cultuurhistorische kenmerken kunnen we op deze kaart zetten. Daarom wordt in de omgevingsvisie verwezen naar de cultuurhistorische waardenkaarten die de gemeente heeft laten opstellen. De route Imperial staat hier op.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.7	Inzet op duurzame bereikbaarheid. Het wordt uit uw visie niet duidelijk of u ook nieuwe openbaar vervoersknooppunten wilt creëren met deze combinatie van functies of dat u alleen de bestaande wilt verrijken.	Op blz 23 ontwerp omgevingsvisie 'Hoe gaan we dat doen', staat o.a.: We zetten samen met de provincie in op ontwikkeling van Regiopoort Vianen en OV-HUB Meerkerk en Leerdam. We starten met het opstellen van een gemeentelijke visie op de HUBs. Deze visie wordt momenteel opgesteld, naar verwachting wordt deze begin 2024 vastgesteld. Hierin wordt o.a. onderzocht of, naast het verrijken van bestaande OV-knooppunten er ook mogelijkheden zijn voor nieuwe OV-knooppunten.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.8	Inzet op een toekomstbestendige landbouw. Gezien de opgave kan deze paragraaf steviger. De aansluiting bij de Gebiedsgerichte Aanpak Landelijk Gebied is essentieel. Ook het verzoek de samenhang met het UPLG en Groen Groeit Mee goed te borgen. Uw notie dat de belangrijkste redenen voor de transitie de stikstofcrisis in relatie tot natuur en bodemdaling in relatie tot klimaatverandering zijn is wat mij betreft summier. De bijkomende uitdagingen van het principe bodem en water sturend en de opgave voor methaanreductie in de veehouderij ten behoeve van het klimaat zijn niet te onderschatten. Het sociaaleconomische aspect van het verkleinen van de afstand tussen producent en consument zou u meer kunnen benadrukken.	Als gemeente hebben we een eigen landbouwvisie opgesteld. We werken hierbij nauw samen met de provincie in het kader van het Utrechts Programma Landelijk Gebied. De opgaven die op de landbouw en het buitengebied afkomen worden hierin meegenomen. In de landbouwvisie, die momenteel wordt opgesteld, worden de door u aangegeven punten verder uitgewerkt. De omgevingsvisie heeft hiertoe niet het abstractieniveau. Zie verder onze reactie op zienswijze 9.2. m.b.t. het UPLG.	Zie zienswijze 9.2.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.9	Recreatie passend bij de identiteit. Bij uw gemeente past kleinschalige goed ingepaste extensieve recreatie. Dit zie ik niet helemaal rijmen met uw inzet op groei van toerisme en recreatie en ik ben ook van mening dat gezien de verstedelijkingsopgave in uw gemeente maar ook in de regio er een toenemende vraag is naar intensievere recreatievormen. Ik zou dan ook graag de mogelijkheden zien benutten van de in het provinciaal beleid aangewezen recreatiezones. Zeker met uw ambitie om als buitenpoort voor de regio te functioneren.	Onze groei is met name gericht op meerdaags verblijf. Daarnaast kunnen we nog groeien zonder 'groots' te worden. Een groei van 20% in 10 jaar tijd is alleen al gezien de bevolkingsgroei aannemelijk. Juist de rust, ruimte en natuur is wat onze gemeente aantrekkelijk maakt voor de regio. De zonering uit de PRS sluit daar op aan. De recreatiezones en het bovenlokale dagrecreatierrein rondom Vianen uit de provinciale verordening zijn ons bekend. In de visie is in aansluiting daarop opgenomen: We sluiten aan op de doelen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief, waarin onze gemeente zich als buitenpoort van de regio kan ontwikkelen. We willen de recreatieve routes naar omliggende gemeenten verbeteren, om ook bovenlokale routes mogelijk te maken. Er is heel bewust gekozen voor groei van het toerisme en recreatie in de komende jaren, passend bij de schaal en identiteit van de gemeente. We waarderen onze rust, groen en ruimte (dit komt ook uit de participatie) en willen vanuit die waarden verder bouwen aan ons recreatief product. Dat betekent inderdaad dat we er voor kiezen geen nieuwe grootschalige vakantieparken, dagrecreatie of horeca toe te staan. Uiteraard willen we wel onze huidige vakantieparken, dagrecreatie en horeca behouden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.10	Recreatie passend bij de identiteit. Het bieden van ontwikkelruimte aan bestaande vakantieparken, campings, en dergelijke locaties kan conform uw ambitie de recreatieve mogelijkheden versterken.	Wij onderschrijven de zienswijze, echter het is belangrijk een goede balans te houden en het moet passend zijn binnen alle andere visies/bestemmingsplannen etc. Daarbij is ook de locatie van belang. Zo zijn ontwikkelingen buitendijks niet gewenst (zie ook zienswijze 6.2).	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.11	Recreatie passend bij de identiteit. Mijn suggestie is om de kansen voor recreatie ook op de visiekaart te duiden. Hiermee maakt u de recreatieve ambities een slag concreter. Daarnaast mis ik op de kaart de recreatieve (groenblauwe) verbindingen tussen stedelijk en landelijk gebied.	Zie zienswijze 9.24.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.12	Realiseren van een leefomgeving die positieve gezondheid stimuleert. Ik wil u meegeven dat de combinatie die u maakt met natuurvriendelijke ingerichte groenstructuren ook een koppelkans is om koele plekken te realiseren en zo hittestress het hoofd te bieden.	Deze koppelkans kan benoemd worden in de tekst.	Op blz. 30 van de ontwerp omgevingsvisie de alinea: In de gemeente Vijfheerenlanden moet iedereen kunnen meedoen. We willen een samenleving waarin iedereen dezelfde mogelijkheden heeft. Dat vinden wij belangrijk. Dit betekent voldoende ruimte voor ontmoeting, spelen en bewegen in het groen. We zorgen voor aantrekkelijke groene routes die vanuit de woonplaatsen toegankelijk zijn. Aanvullen met: Een natuurvriendelijke ingerichte woonomgeving stimuleert niet alleen tot beweging, er worden tevens koele plekken gerealiseerd waardoor hittestress in de bebouwde omgeving vermindert.
25.13	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. Inwoners van de gemeente geven aan belang te hechten aan rust en ruimte. Dit kunt u ondersteunen door voor bestaande gebieden te kijken naar aanpassingen in de infrastructuur en de parkeerruimte om het autogebruik terug te dringen.	In 2024 wordt door de gemeente nieuw parkeerbeleid opgesteld en daarin zal dit onderwerp worden meegenomen.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.14	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. Een suggestie is nog om te onderzoeken hoe het verkleinen van gezondheidsachterstanden mogelijk een plek kan krijgen in het ruimtelijk beleid en bijvoorbeeld te voorkomen dat sociale woningbouw op de plekken met de slechtste kwaliteit terecht komt.	In algemene zin zijn er normen en regels die moeten voorkomen dat er op plekken woningen gebouwd kunnen worden waar de milieubelasting te hoog is. De gemeente onderkent dat hiermee nog steeds gebouwd kan worden op plekken die de gezondheid kunnen schaden (huur en koop). Het opstellen van beleid om dit te beperken, zoals het vastleggen van zones rondom rijks- en provinciale wegen en afstanden tot bedrijvigheid (milieuzonering) heeft daarom onze aandacht, evenals het hanteren van een toetsingskader bij ruimtelijke initiatieven. Zie ook de punten onder Hoe gaan we dat doen? (blz 33/34 ontwerp omgevingsvisie) en onze reactie op zienswijze 21.9. Daarnaast is in het voorjaar 2023 door de gemeenteraad de notitie Kaders betaalbare woningbouw vastgesteld. In deze notitie wordt het basiswoningbouwprogramma beschreven dat de gemeente hanteert voor nieuwbouwprojecten. In alle plannen voor 10 of meer woningen wordt uitgegaan van 30% sociale huur en 5-10% sociale koop. Daarmee is gewaarborgd dat sociale woningbouw in alle plannen wordt opgenomen en daarmee verspreid over de gemeente wordt gerealiseerd en zich dus niet beperkt tot ongunstig gelegen gebieden.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.15	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. Ik zie de stiltegebieden niet terug op uw waardenkaart. U geeft ook aan ontwikkelingen niet uit te sluiten in de stiltegebieden. Bij eventuele ontwikkelingen wil ik u graag wijzen op provinciaal beleid en regelgeving met betrekking tot stiltegebieden.	Het stiltegebied is (globaal) aangegeven op de waardenkaart (blz 41, 42 ontwerp omgevingsvisie). Op basis van de omgevingsverordening zijn stiltegebieden (stille kern en bufferzone) uitgesloten van ontwikkelingen. Dit is beschreven in paragraaf 5.1 blz 53 ontwerp omgevingsvisie en weergegeven in figuur 7 blz 54 ontwerp omgevingsvisie. Ook in de plan-OER staat dit beschreven.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.16	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. Ik wil u vragen om bij de waarden en kwaliteiten die u graag wilt behouden en versterken de waarde van het grondwater toe te voegen en te beschrijven welke visie u heeft op het beschermen van die waarde.	Het onderwerp grondwaterbescherming past binnen het thema van bodem en water sturend. Onze visie daarop wordt nog uitgewerkt, o.a. in de nog op te stellen Bodemvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.17	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. In figuur 7 is het waterwingebied, gelegen in de kern Vianen, weggefallen.	In figuur 7 zijn de grondwaterbeschermingsgebieden opgenomen, ook die in Vianen. Vanwege de omvang zijn ze op de figuur niet goed te zien.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.18	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. U neemt het overstromingsrisico vanuit de rivieren vooraan via planprocessen mee in uw overwegingen. U zou hier nog iets meer duiding aan kunnen geven door aan te geven hoe u hiermee omgaat in uw ruimtelijk beleid.	Zie zienswijzen 6.2, 9.1 en 9.16.	Zie zienswijzen 6.2, 9.1 en 9.16.
25.19	Waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving. Bij het onderwerp stikstof denk ik dat u wat kansen mist in het terugdringen ervan.	Voor het terugdringen van stikstof sluiten wij aan bij de maatregelen uit het UPLG. Zie zienswijze 9.2. over het opnemen van het UPLG in de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.20	Vergroten klimaatbestendigheid en de biodiversiteit. U zegt in uw visie weinig over de opgaven in het landelijk gebied met betrekking tot natuur. Ik zou graag iets teruglezen over hoe u aankijkt tegen het ontwikkelen van het Natuur Netwerk Nederland, de bossenstrategie, realisatie van de groene contour, herstel kleine landschapselementen en het behoud van houtopstanden. Ook zou u meer in kunnen gaan op hoe u omgaat met ontwikkelingen en activiteiten in het NNN.	Het realiseren van Natuur Netwerk Nederland, de bossenstrategie en realisatie van de groene contour is door het Rijk toebedeeld aan de provincies. Deze opgave maakt onderdeel uit van het UPLG. Hierin trekken we nauw samen met u als provincie en de gebiedspartners op. Zie ook zienswijze 9.2 waarin we aandacht hebben voor het UPLG.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.21	Vergroten klimaatbestendigheid en de biodiversiteit. In uw visie mist de link tussen klimaatadaptatie en woonlocaties en werklandschappen. De urgentie en de link tussen deze thema's mag steviger naar voren komen. Het ondertekenen van het 'Convenant Duurzaam Woningbouw', de 'Afspraken Klimaatbestendig Bouwen Utrecht' en de 'Regionale Adaptatie Strategie' geeft concrete doelen die hier een goede houvast voor bieden.	Deze documenten kunnen benoemd worden in de tekst bij 3.1. Zie ook zienswijzen 9.6 en 25.3. Dit kan tevens opgenomen worden in paragraaf 3.10.	Op blz 16 van de ontwerp omgevingsvisie onder 'Voorwaarden voor ontwikkelingen zijn daarnaast:' het volgende punt toevoegen: De gemeente heeft het convenant Duurzame Woningbouw ondertekend. Ook de 'Afspraken Klimaatbestendig Bouwen Utrecht' en de 'Regionale Adaptatie Strategie' zijn ondertekend door de gemeente. Dit alles geeft concrete doelen waaraan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten voldoen. Hiermee dragen we bij en werken we aan toekomstbestendige woonwijken. Op blz. 37 van de ontwerp omgevingsvisie het punt: • Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden zoveel mogelijk natuur inclusief en klimaat adaptief uitgevoerd. Nieuwe ontwikkelingen dragen daardoor bij aan de verbetering van de biodiversiteit en een gezonde en veilige leefomgeving. Aanpassen naar: • Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden zoveel mogelijk natuur inclusief en klimaat adaptief uitgevoerd. Dit doen we door invulling te geven aan de door de gemeente ondertekende afspraken in het convenant Duurzame Woningbouw, de 'Afspraken Klimaatbestendig Bouwen Utrecht' en de 'Regionale Adaptatie Strategie'. Nieuwe ontwikkelingen dragen daardoor bij aan de verbetering van de biodiversiteit en een gezonde en veilige leefomgeving.
25.22	Vergroten klimaatbestendigheid en de biodiversiteit. Ik ben benieuwd naar uw visie op het borgen en in stand houden van natuur en weidevogelkerngebieden. Mogelijk kunt u daar nog iets over aangeven in uw visie.	Het borgen en in stand houden van natuur en weidevogelgebieden komt o.a. terug in de visiekaart. Deze gebieden worden in de visie opgenomen als gebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen uitgesloten worden. Zie ook de toelichting bij figuur 7 op blz. 54 ontwerp omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
25.23	Inzet op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting. Op basis van eerdere besluiten in uw gemeente is in de rapportage voortgang windenergie van de provincie opgenomen dat de gemeente Vijfheerenlanden zelf proactief met procedures voor windenergie aan de slag gaat. Het lijkt ons logisch en goed om uw ambities en plannen een plek te geven in uw visie en deze nader te gaan concretiseren.	In de omgevingsvisie is het Raadsbesluit over het behalen van RES-bod uitgangspunt. Concretisering en uitvoering van dit besluit valt buiten de reikwijdte van de omgevingsvisie.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Vraag	Zienswijze	Reactie gemeente	Advies aan de raad
25.24	Inzet op een duurzame, energie- en klimaat neutrale inrichting. Om het RES bod 2030 te halen roep ik u op nieuwe windturbinelocaties te faciliteren en daar ambitie op te tonen in uw visie.	In de omgevingsvisie is het Raadsbesluit over het behalen van RES-bod uitgangspunt.	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

